

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 15-16 marca 2013 r. na kierunku historia

prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Cezary Kukło, członek PKA

członkowie: prof. dr hab. Zdzisław Noga, ekspert merytoryczny

prof. dr hab. Jacek Wijaczka, ekspert merytoryczny

mgr Ludmiła Grudniak-Wal, ekspert formalno-prawny PKA

Ewa Profaska, ekspert ds. studenckich

Krótką informacja o wizytacji

Ocena jakości kształcenia na kierunku „historia” prowadzonym na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz kolejny, po zakończeniu obowiązywania oceny pozytywnej.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, otrzymał od władz Uczelni dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadził hospitacje i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował wylosowane prace dyplomowe pod względem między innymi podobieństwa do źródeł internetowych

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1. W 2004 r. Uniwersytet Gdański przyjął strategię rozwoju na lata 2005-2013 (zatytułowaną *Budowa Bałtyckiego Kampusu Uniwersytetu Gdańskiego*), która została zmieniona w 2008 r. i wydłużona do roku 2015 (Uchwała Senatu UG nr 85/08 z dn. 18 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Uniwersytetu Gdańskiego do roku 2015 (Cele i działania strategiczne)”. W dwa lata później – po uwzględnieniu potrzeb i sygnałów płynących z regionu – powyższa koncepcja została zmodyfikowana w 2010 r. (Uchwała Senatu UG nr 25S/10 z dn. 25 lutego 2010 r.), a nowa Strategia rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego obejmuje okres do roku 2020. Kolejne Uchwały Senatu UG w l. 2011-2012 uzupełniły powyższą Strategię wprowadzając m.in. zmiany Wieloletniego Planu Inwestycyjnego UG na l. 2011-2020.

W sformułowanej Strategii UG znajdujemy pełne zrozumienie dla wprowadzanych w RP reform związanych z Procesem Bolońskim, wdrożeniem Krajowych Ram Kwalifikacji i systematyczną oceną pracowników naukowo-dydaktycznych. W zakresie szczegółowym postanowiono uruchomić nowe kierunki studiów I i II stopnia w obszarach interdyscyplinarnych, a także studia III stopnia we wszystkich dyscyplinach, w których Uniwersytet posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych. Ponadto położono nacisk na rozwój szeroko rozumianej problematyki morskiej i *umocnienie więzi uczelni z otoczeniem gospodarczym i społecznym Pomorza*.

Koncepcja kształcenia na kierunku *historia* prowadzonym w Instytucie Historii jest w pełni zgodna z misją i strategią rozwoju UG. Dobrze też wpisuje się w Strategię Jednostki na lata 2012-2016, w której obok kształcenia akademickiego zgodnie ze standardami światowymi, za kolejne cele strategiczne uznano m.in.: umocnienie prestiżu naukowego i rozpoznawalności wydziału w kraju i Europie oraz umocnienie więzi z otoczeniem społecznym i gospodarczym Pomorza. Należy podkreślić, że programy studiów na kierunku *historia* uwzględniają powyższe założenia, zarówno jeśli chodzi o obecność problematyki regionalnej, jak i tworzenie kierunków interdyscyplinarnych. W programie studiów zostały nie tylko szeroko uwzględnione i wyeksponowane przedmioty związane z Pomorzem i szerzej z całym basenem Morza Bałtyckiego, ale również utworzone odpowiednie dla misji i strategii Uniwersytetu i Jednostki specjalizacje (Ochrona dziedzictwa kulturowego, Dzieje Pomorza, Edukacja regionalna). Powyższa problematyka znajduje także praktyczne odzwierciedlenie w pracach dyplomowych (licencjackich i magisterskich). Zespół Oceniający PKA dobrze ocenia zarówno różnorodność jak i innowacyjność oferty kształcenia na kierunku *historia* i uważa, że Jednostka wykorzystując najnowsze wyniki badań naukowych swoich pracowników dokłada starań w zakresie elastycznego kształtowania oferty kształcenia.

Należy podkreślić, iż w samej Jednostce uruchomiono nowe kierunki interdyscyplinarne: unikalne w Polsce studia w zakresie *Krajoznawstwa i turystyki historycznej*, a także *Niemcoznawstwo*. Innowacyjne działania Jednostki zostały nagrodzone przez Ministerstwo dotacją w wysokości 1 mln zł, przeznaczoną na doskonalenie działalności dydaktycznej. Odnośnie perspektyw rozwoju kierunku to uzależniony on będzie przede wszystkim od liczby studentów. Instytutowi nie grozi bowiem w najbliższych latach problem z odpowiednią liczbą samodzielnych pracowników nauki, widoczny jest wzrost w tym zakresie. Otwierane są nowe

studia podyplomowe. Opracowywana jest koncepcja powołania studiów II stopnia na kierunku *Krajoznawstwo i turystyka historyczna*. Wprowadzony ma zostać elektroniczny System Obsługi Studenta.

2. Instytut Historii ma niewielkie doświadczenie we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Dopiero w ostatnim czasie podjął intensywne działania na tym polu. Podpisano umowy o współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, którzy opiniowali programy studiów, zwracając uwagę na jego przydatność w przyszłej pracy zawodowej. Wydział Historyczny UG współpracuje obecnie z interesariuszami zewnętrznymi, zarówno instytucjonalnymi, jak i indywidualnymi, wywodzącymi się z różnych środowisk. W sprawach programu kształcenia dla przyszłych nauczycieli współpracuje aktywnie z nauczycielami, głównie tymi, których uczniowie uczestniczą w Olimpiadzie Okręgowej z historii, a także z kilkoma szkołami w tym z: I Akademickim Liceum Ogólnokształcącym w Gdyni, III Liceum Ogólnokształcącym w Gdańsku, z Gimnazjum nr 11 w Gdyni, ponadto z Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku. W zakresie programu studiów na specjalizacji archiwistycznej do grona interesariuszy zewnętrznych należą: Archiwum Państwowe w Gdańsku i Stowarzyszenie Archiwistów Polskich, Oddział Gdańsk. W zakresie kształcenia na specjalizacji *Turystyka historyczna i krajoznawstwo* interesariuszem zewnętrznym jest Biuro Turystyki Aktywnej Kompas. Ponadto do tego grona należy Europejskie Centrum Solidarności (Wydział Kultury Obywatelskiej). Podjęte działania Zespół Wizytujący PKA uznaje za pierwszy krok na drodze do rzeczywistego udziału interesariuszy zewnętrznych nie tylko przy formułowaniu koncepcji kształcenia, ale zwłaszcza perspektyw rozwoju.

Do wewnętrznych interesariuszy obok nauczycieli akademickich należą studenci z samorządu studenckiego Wydziału Historycznego oraz Koło Naukowe Historyków UG, jednakże nie są oni członkami Rad Programowych Instytutów, których zadaniem jest tworzenie planów i programów studiów. Pewien wpływ na proponowane programy/plany studiów studenci mają głównie w ramach głosowania na Radzie Wydziału. Należy jednak podkreślić, że przedstawiciele Samorządu Studentów potrafili wskazać przykład zmian dokonanych w programach studiów poprzez prowadzone na RW dyskusje (m.in. na wniosek studentów w programie studiów zwiększono ilość godzin praktyk, celem pogłębienia procesu kształcenia).

Pozytywnym przejawem ze strony Instytutu Historii było wystosowanie prośby do Koła Naukowego Historyków UG na temat planów i programów studiów, wraz z propozycjami dokonania zmian. Zasugerowane zmiany nie zostały jednak uwzględnione podczas weryfikacji efektów kształcenia, przez co podjęte działanie zdaje się być mało skutecznym.

Instytut Historii, zgodnie z przekazanymi informacjami, ma zamiar poważnie poszerzyć grono interesariuszy zewnętrznych w najbliższym czasie, co Zespół Oceniający PKA uznaje za niezbędne. Ponadto Zespół Oceniający PKA postuluje włączenie studentów do Rad Programowych jako istotnych interesariuszy wewnętrznych

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) **Koncepcja kształcenia na kierunku *historia*, która charakteryzuje się znaczną różnorodnością i innowacyjnością jest dobrze i prawidłowo powiązana z misją Uniwersytetu Gdańskiego oraz ze strategią jego Wydziału Historycznego.**

2) **Wprawdzie w procesie ustalania koncepcji kształcenia na kierunku *historia* uczestniczą zewnątrz i wewnątrz interesariusze, ale wpływ jednych i drugich jak do tej pory jest nieduży. Istotne, że kierownictwo Jednostki ma świadomość niedomagań w tym względzie i podejmuje intensywne działania celem poprawy sytuacji.**

2.Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1. Profil kształcenia na kierunku *historia* w UG ma charakter ogólnoakademicki. W roku akademickim 2005/2006 Uniwersytet Gdański wprowadził nowy poziom kształcenia, zgodny z procesem bolońskim. W latach 2008/9-2011/12 kształcenie na kierunku *historia* odbywało się w oparciu o standardy kształcenia określone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz.U. 2007, nr 164, poz. 1166 z późn. zm.). Przed wprowadzeniem systemu Krajowych Ram Kwalifikacji na Wydziale Historycznym prowadzono w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym studia zarówno jednolite magisterskie, magisterskie uzupełniające, a od r. ak. 2008/2009 -2012 także studia I i II stopnia. Prowadzono również studia III stopnia. Kształcenie odbywało się zgodnie z obowiązującymi wówczas standardami kształcenia. Efekty kształcenia są zgodne z wymaganiami dla właściwego obszaru nauki. Opis efektów kształcenia jest publikowany w Internecie na profilu dostępnym dla studentów.

W ocenie Zespołu Oceniającego PKA przedmioty i moduły kształcenia są spójne i logiczne. Obejmują wszystkie epoki i najważniejsze procesy z historii politycznej, społecznej i gospodarczej, a także dziejów kultury i idei. Studenci mają także szansę na kształcenie umiejętności warsztatowych w zakresie odczytania i objaśniania źródeł pisanych po polsku, niemiecku i łacinie oraz materialnych. Jednocześnie studenci mogą poszerzyć swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje na zajęciach z przedmiotów specjalnościowych, które nadają studiom na Wydziale indywidualny ton i kształcą rzadkiej klasy specjalistów od dziejów lokalnych, regionalnych, historii Pomorza i Bałtyku. Istotną rolę w kształceniu kompetencji odgrywają przewidziane w programie studiów i dobrze zorganizowane praktyki. Na zajęciach z przedmiotów specjalnościowych są wykorzystywane osiągnięcia w zakresie wiedzy, kompetencji i umiejętności, nabyte w czasie wcześniejszych zajęć. Program jest wprawdzie ambitny, ale osiągnięcie sformułowanych dla właściwego obszaru wymagań jest możliwe dla przeciętnego studenta.

Reasumując, kierunkowe i specjalnościowe oraz przedmiotowe efekty kształcenia na kierunku Historia I i II stopnia są zgodne z KRK dla Szkolnictwa Wyższego i koherentne z obszarem wiedzy. Niektóre efekty kształcenia, szczególnie z zakresu umiejętności są rozwijane na mniejszej liczbie przedmiotów. Jest to jednak efekt niedoskonałości formalnej,

gdyż w rzeczywistości umiejętności te są rozwijane właściwie podczas każdego zajęcia. Trudno np. sobie wyobrazić, aby student rozwijał K_U21, tylko na 2 przedmiotach. Podobnie student na kursie np. z historii średniowiecznej podnosi swoją wiedzę także z języka łacińskiego, bo przecież w programie jest praca ze źródłami, pojawiają się terminy łacińskie. Kształcenie nauczycieli jest zgodne ze standardami określonymi przez Ministerstwo.

2. Efekty kształcenia dla kierunku *historia*, studia pierwszego i drugiego stopnia zostały opracowane wg zasad określonych w Uchwale Senatu Uniwersytetu Gdańskiego nr 14/12 z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek dotyczących uchwalania planów studiów i programów kształcenia oraz opisywania ich realizacji i oceny rezultatów, zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, i zostały przyjęte przez Senat UG Uchwałą nr 26/12 z dnia 26 kwietnia 2012 r. Uchwała ma zastosowanie do programów kształcenia realizowanych w Uniwersytecie Gdańskim od dnia 1 października 2012 r.

Efekty kształcenia zostały sformułowane jasno i precyzyjnie. Wszystkie są właściwie sprawdzalne, ale forma sprawdzenia jest w niektórych przypadkach trudna do jednoznacznej i prostej weryfikacji (np. k_k06: Docenia i szanuje, jak też jest gotów promować tradycje oraz dziedzictwo historyczne i kulturowe Polski, swojego regionu i Europy). Nie deklaracje studenta, ale rzeczywiste wykształcenie tych cech i zachowań będzie można sprawdzić dopiero w przyszłości. Sylabusy są zdaniem studentów czytelne i zrozumiałe. Studenci potrafią dzięki nim wykazać jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje zdobędą po ukończeniu studiów. Dodatkowo uważają, że poprzez zajęcia wykładowe, ćwiczeniowe oraz lektoraty, warsztaty, seminaria itp. zdobywają konkretne efekty kształcenia.

3. W wizytowanej Jednostce jest stosowany tradycyjny system oceny efektów kształcenia, w którym efekty kształcenia są sprawdzane, zarówno w formie pisemnej poprzez: egzaminy, testy, zaliczenia, prezentacje oraz poprzez weryfikowanie poprawności wykonywania konkretnych ćwiczeń lub zadań praktycznych. Szczegółowy sposób weryfikacji efektów realizowanych przez poszczególne przedmioty zawarty jest w skróconych opisach przedmiotu, w których wskazano jakie efekty kierunkowe realizuje dany przedmiot i w jaki sposób podlegają one weryfikacji. Skrócony opis przedmiotu przygotowuje każdy prowadzący zajęcia przed rozpoczęciem semestru. Umożliwia on weryfikację i zakładanych celów i ocenę efektów kształcenia. Nie dopracowano się jeszcze precyzyjnego sposobu pomiaru obiektywizacji ocen. Kryteria ocen na egzaminach i zaliczeniach są określone przez prowadzącego. Ocena nauczyciela akademickiego jest tu kryterium ostatecznym. Jednakże obecni na spotkaniu studenci podnieśli problem powierzchownego sprawdzania wiedzy podczas niektórych egzaminów, zwłaszcza ustnych, wskazując, że jedno krótkie pytanie, nie może być podstawą sprawdzenia całej wiedzy i tym samym uzyskania ostatecznej oceny, nawet negatywnej.

Zespół Oceniający PKA uważa, że należy zwrócić uwagę nielicznym nauczycielom akademickim, którzy zdaniem studentów nie poświęcają im wystarczająco dużo czasu i wykonują swoją pracę niewłaściwie, na konieczność dostosowania się do dzisiejszych czasów i standardów egzaminowania. Postawa jednego samodzielnego pracownika jest złym

wyjątkiem. Ten przypadek nie może mieć jednak decydującego wpływu na ocenę pracy dydaktycznej całego zespołu nauczycieli akademickich, którzy wykonują swoje obowiązki właściwie. Idealna standaryzacja wymagań nie jest możliwa. Egzamin testowy, ma także swoje negatywne strony. Ogranicza indywidualność studenta, odbiera mu szansę na wykazanie się swoimi indywidualnym zainteresowaniami, na przedstawienie pasji badawczych, bez których rozwój nauki nie jest możliwy. W ocenianej jednostce stosuje się różnorodne formy egzaminowania, testy, egzaminy opisowe i ustne, a także prace etapowe. Liczbę tych ostatnich należałoby zwiększyć. To rozwiązanie jest optymalne. Ogólny system oceny efektów kształcenia i możliwości weryfikacji zakładanych celów jest oceniany przez studentów jako wystarczający.

Na studiach stacjonarnych I stopnia skala odsiewu wynosi średnio 24 % rocznie i jest największa w pierwszym roku studiów. Najważniejszą przyczyną jest niedoskonałość systemu rekrutacji, który umożliwia studentom zapis na więcej niż 1 kierunek. Student podejmuje ostateczną decyzję już trakcie studiów. Drugą przyczyną to traktowanie studiów historycznych jako „gorszej” alternatywy w stosunku do studiów np. prawniczych. Studenci ci nie interesują się historią na tyle mocno aby wytrzymać rygor studiowania. Wiadomo, że dla niemal 20 % studentów studia historyczne nie były priorytetem, a z powodu nieprzyjęcia na studia „lepsze” podjęli te, które były możliwe. Tylko nieliczni spośród tych, dla których studia historyczne stanowiły priorytet, odpadają ze względu na słabe wyniki w nauce. Największy odsiew występuje na I roku studiów. Na latach starszych kształtuje się on na poziomie 10 %. Na studiach II stopnia skala odsiewu jest niska. Dotyczy indywidualnych przypadków, a powody przerwania nauki są najczęściej osobiste. Na studiach niestacjonarnych I stopnia skala odsiewu jest znaczna, skoro w ciągu 2 lat nauki odpadło prawie 40 %. Spośród studentów rozpoczynających naukę w roku akademickim 2011-2012 odpadło aż (53%). Przyczyną odsiewu są braki postępów w nauce, a przede wszystkim kwestie finansowe. Na studiach stacjonarnych II stopnia praktycznie nie występuje zjawisko odsiewu. Nie wynika to jednak z tego, że stopień trudności jest niższy. Studenci II stopnia dokonują wyboru świadomie, posiadają już doświadczenie w studiowaniu i orientację w odniesieniu do dalszych planów życiowych związanych z pracą zawodową. Zainteresowanie kandydatów jest duże. W postępowaniu rekrutacyjnym w roku akademickim 2011/2012 uczestniczyło 78 kandydatów (1,30 osób na miejsce), a w roku 2012/2013 aż 91 osób (1,52 na miejsce). W trakcie studiów z dalszej nauki rezygnują tylko pojedyncze osoby z powodów osobistych. Oznacza to, że przyczyny i skala odsiewu są typowe i świadczy o prawidłowej organizacji procesu kształcenia oraz właściwym dla tego poziomu stopniu trudności i możliwości osiągnięcia zakładanej wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Podstawowym dokumentem określającym zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego na kierunku *historia* jest Regulaminu Studiów Uniwersytetu Gdańskiego (przyjęty przez Senat Uczelni Uchwałą nr 12/12 Senatu UG z dnia 29 marca 2012 r.). Ponadto na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 2012 r. Rada Instytutu przyjęła dokument Zasady dyplomowania - regulamin przeprowadzania egzaminu dyplomowego (magisterskiego lub licencjackiego) w Instytucie Historii. Dokument precyzuje warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, skład komisji egzaminacyjnej, przebieg egzaminu oraz ustalenie wyniku ukończenia studiów.

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

Podobnie w wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego. Także studenci nie zgłosili żadnych uwag co do zasad i obiektywności stosowanych na wizytowanym kierunku procedur dyplomowania.

Z kolei szczegółowe zasady odbywania oraz zaliczenia praktyk zostały zawarte w Wytycznych Prorektora ds. Kształcenia Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 1 października 2012 r. w sprawie realizacji studenckich praktyk zawodowych/pedagogicznych. Są one zgodne z obowiązującymi przepisami. Wydział nie prowadzi kształcenia na odległość.

4. Wizytowany Wydział Historyczny nie monitoruje losów absolwentów na rynku pracy, gdyż to zadanie powierzono Biuru Karier Uniwersytetu Gdańskiego. Powyższe zadanie jest trudne do realizacji z powodu braku odpowiednich narzędzi i środków, a także ponadprzeciętnej mobilności absolwentów w pierwszych latach po studiach, zmiany nazwiska, miejsca zamieszkania, wyjazdów zagranicznych. Pewną trudność stanowi także delikatna kwestia prywatności absolwentów, od których woli zależy w gruncie rzeczy wykonanie tego zadania. Nie zawsze są oni zainteresowani podtrzymywaniem kontaktów w uniwersytecie, zwłaszcza ci, którym po studiach nie powiodło się. Losy wybitnych absolwentów są łatwiejsze do monitorowania, ale stanowią one tylko zbiór przypadków, a nie próbę statystyczną. Potwierdzają to przeprowadzane badania ankietowe od roku 2003, które nie przynosiło reprezentatywnej zwrotności w postaci wypełnionych ankiet, przez co wyniki nie były analizowane i nie wpływały na doskonalenie jakości procesu kształcenia. Przetworzony kwestionariusz ankiety jest wciąż modyfikowany, z uwagi na to Uczelnia nie potrafiła przedstawić ostatecznego wzoru ankiety. Przedstawiony podczas wizytacji kwestionariusz ankietowy był różny dla osób zatrudnionych oraz bezrobotnych. Osoby zatrudnione wypełniają arkusz zawierający 32 pytania, natomiast osoby bezrobotne odpowiadają na 10 pytań. Tym niemniej ankieta posiada zarówno pytania zamknięte jak i otwarte dzięki czemu możliwe jest uzyskanie rzetelnych opinii absolwentów.

W wizytowanej Jednostce podjęto pewne kroki w kierunku wypracowania metody badania losów zawodowych absolwentów, w tym udział we wspólnym projekcie z UMK w Toruniu.

Należałoby zwiększyć zaangażowanie Biura Karier w celu zwiększenia intensywności dokonywanych zmian związanych z poprawą procesu monitorowania kariery absolwentów na rynku pracy. Pozytywnym przejawem jest uzyskiwanie zgody od absolwentów na przesyłanie drogą elektroniczną ankiety dotyczących karier absolwentów na rynku pracy. Tym samym Uczelnia zyskuje bazę aktualnych danych do kontaktu z absolwentami Uczelni.

Od czasu ostatniej akredytacji (2007) wiele wytkniętych wówczas nieścisłości i braków zostało usuniętych. W zakresie kształcenia uzupełniono brakującą liczbę godzin na studiach niestacjonarnych I i II stopnia. Wprowadzono przedmioty *Emisja głosu* i

Technologie informacyjne. Jasno określono status przedmiotów (obligatoryjny i fakultatywny). Wyczerpująco przedstawiono statystykę i przyczyny odsiewu studentów. Nie ma problemu z dostępnością do księgozbioru, zarówno w położonej obok Wydziału i znakomicie wyposażonej Bibliotece Uniwersyteckiej, jak i w Bibliotece Wydziałowej, która służy właściwie jako księgozbiór podręczny. Na spotkaniach z nauczycielami akademickimi i studentami nie podnoszono zastrzeżeń w sprawie rozkładu zajęć, ani godzin pracy dziekanatu. Od czasu ostatniej akredytacji zwiększono liczbę specjalizacji (była tylko nauczycielska).

Nie udało się zlikwidować podnoszonych wówczas postulatów zmniejszenia liczebności grup studenckich. Władze Uczelni tłumaczą to względami ekonomicznymi.

Nie zmieniła się jednak od czasu ostatniej akredytacji kierunku forma egzaminu dyplomowego. Wówczas zastrzeżenia dotyczyły zbyt małej liczby pytań podczas egzaminu magisterskiego. W trakcie kontroli wybranych prac dyplomowych stwierdzono, że nadal podczas egzaminów dyplomowych są stawiane tylko 2 pytania. Ponadto wiążą się one dosyć często i ściśle z tematyką pracy dyplomowej. W dokumentacji egzaminu dyplomowego występują usterki, o których wspomniano na konkretnych przykładach przy ocenie losowo wybranych prac i ich dokumentacji. Także i podczas obecnej akredytacji stwierdzono, że zbyt często recenzentami prac magisterskich byli pracownicy ze stopniem doktora, a w jednym przypadku zauważono, że w trzyosobowej komisji było dwóch pracowników ze stopniem doktora a tylko jeden samodzielny pracownik naukowy. **Jednak kierunek zmian jest pozytywny i od czasu ostatniej akredytacji kształcenie na kierunku jest jakościowo znacznie lepsze.**

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ekspersi Zespołu Wizytującego PKA wylosowali 4 prace etapowe, które miały zróżnicowaną formę. Dwie z nich były klasycznymi pracami pisemnymi, dwie kolejne miały postać testów. Ekspersi bardzo pozytywnie ocenili poziom wylosowanych prac pisemnych a także właściwy dobór pytań ujętych w testach pozwalający na wykazanie się wiadomościami przez studentów. Oceny wystawione przez nauczycieli akademickich były prawidłowe i zgodne z poziomem wypowiedzi (testów) oraz w pełni oddawały nakład pracy studentów. Tylko przy jednej pracy pisemnej ekspert PKA zauważył pobieżną jej ocenę przez nauczyciela akademickiego, który nie ustosunkował się do braku w pracy aparatu krytycznego.

Ponadto eksperci PKA zapoznali się z treścią i szczegółowym przebiegiem dyplomowania 5 prac licencjackich i 5 prac magisterskich. Ekspersi nie zgłosili większych zastrzeżeń do poziomu merytorycznego prac licencjackich, choć w niektórych dostrzegli drobne usterki w aparacie naukowym i nie zawsze właściwie sporządzoną bibliografię. Część z ocenianych prac powstała w oparciu o eksplorację źródeł i to nawet archiwalnych, co należy podkreślić jako bardzo pozytywny objaw, ale są i takie napisane tylko na podstawie literatury przedmiotu. Oceny prac wystawione przez promotorów uznali za zasadne, podobnie jak i oceny recenzentów, choć niekiedy były to oceny lakoniczne Ekspersi Zespołu Wizytującego PKA dopatrzyli się w niektórych wypadkach drobnych uchybień w dokumentacji procesu dyplomowania.

Wylosowane i przeanalizowane przez ekspertów PKA prace magisterskie zarówno pod względem merytorycznym, jak i formalnym (kolejność rozdziałów, bibliografia) charakteryzują się dobrym poziomem naukowym i są oparte przede wszystkim na źródłach archiwalnych, choć nie pozbawione niekiedy drobnych uchybień, głównie warsztatowych (np. błędnie zbudowane przypisy). Oceny większości prac magisterskich są dobrze uzasadnione podobnie jak i recenzentów. W załączonej dokumentacji występują niekiedy uchybienia.

W opinii Zespołu Wizytującego PKA należałoby rozważyć postawienie w trakcie egzaminu magisterskiego nie dwóch lecz trzech pytań, przy tym tylko w niewielkim stopniu powinny one dotyczyć treści przedłożonej pracy magisterskiej.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Sformułowane przez Jednostkę efekty kształcenia spełniają wymagania formułowane dla obszaru nauk humanistycznych, z którego wywodzi się kierunek *historia*. Przedstawione efekty kształcenia dla studiów I i II stopnia trybu stacjonarnego i niestacjonarnego są zgodne zarówno z wymogami KRK jak i koncepcji rozwoju kierunku.

2) Efekty kształcenia na kierunku *historia* są dla studentów zrozumiałe i przejrzyste oraz sprawdzalne.

3) Jednostka posiada i stosuje system oceny efektów kształcenia, który jest powszechnie dostępny, ale nie zawiera on precyzyjnych miar i wystandaryzowania oceny wiedzy, kompetencji społecznych i umiejętności osiągniętych przez studenta.

4) Obecnie Wydział Historyczny nie przeprowadza w zadawalającym stopniu odpowiedniego badania karier absolwentów na rynku pracy, tym samym nie wykorzystuje uzyskanych wyników w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia. Należy jednak ocenić pozytywnie fakt podejmowania licznych działań w kierunku uruchomienia odpowiedniego procesu monitorowania karier absolwentów na rynku pracy.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1. Proces kształcenia na kierunku *historia* jest realizowany w formie następujących zajęć dydaktycznych: wykładów, ćwiczeń, proseminariów, seminariów oraz praktyk zawodowych.

Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Kształcenie nauczycieli odbywa się zgodnie z wymaganymi standardami. Sekwencje przedmiotów, treści poszczególnych bloków, oczekiwane kompetencje i umiejętności są prawidłowe i właściwe do osiągnięcia wiedzy niezbędnej do przyszłej pracy w szkole i innych instytucjach i tworzą spójną całość. Jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

Liczba punktów i wymiar godzin w programach nauczania w latach 2008/9-2011/12 był prawidłowy.

Na studiach I stopnia wśród przedmiotów wyróżniono grupę treści podstawowych (150 godzin i 20 punktów ECTS), grupę treści kierunkowych (420 godzin i 57 punktów ECTS), w ramach których realizowano treści kształcenia w zakresie poszczególnych epok historycznych. Zajęcia te uzupełniały prawidłowo zaplanowane i zorganizowane praktyki. Na studiach II stopnia (4 semestry, 120 punktów ECTS, 800 godzin zajęć kontaktowych), wyróżniono grupę treści podstawowych (105 godzin, 14 punktów ECTS i grupę treści kierunkowych (165 godzin i 22 punkty ECTS) a także seminarium dyplomowe. Wprowadzono nadto przedmioty specjalizacyjne. Studia odbywały się zgodnie z siatkami programowymi, z uwzględnieniem przedmiotów specjalnościowych. Tym trybem kształcą się studenci z lat wyższych do dziś.

Obecne pierwsze roczniki (I i II stopień) studiuje inaczej, tj. kształcą się według zasad określonych w KRK. Na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia w trybie stacjonarnym wprowadzono następujące moduły: Przedmioty kształcenia ogólnego (25 pkt. ECTS), przedmioty podstawowe i kierunkowe (84 pkt. ECTS), przedmioty specjalizacyjne (31 pkt. ECTS). Studenci mają możliwość wyboru przedmiotów specjalizacyjnych. Na studiach drugiego stopnia istnieją następujące moduły: przedmioty kształcenia ogólnego (4 pkt. ECTS), przedmioty podstawowe (8 pkt. ECTS), przedmioty kierunkowe (18 pkt. ECTS) oraz ścieżki specjalizacyjne (90 pkt. ECTS). Na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia zostały wprowadzone te same moduły ale z inną punktacją (przedmioty kształcenia ogólnego (25 pkt. ECTS), przedmioty podstawowe i kierunkowe (99 pkt. ECTS), przedmioty specjalizacyjne (28 pkt. ECTS). Podobnie przedstawia się na studiach drugiego stopnia w trybie niestacjonarnym (przedmioty kształcenia ogólnego (4 pkt. ECTS), przedmioty podstawowe (11 pkt. ECTS), przedmioty kierunkowe (45 pkt. ECTS), ścieżki specjalizacyjne (60 pkt. ECTS).

Studia uzupełniają praktyki, które zostały dobrze zaplanowane, mają właściwą dokumentację i są prawidłowo zorganizowane. Kształcenie na specjalizacji nauczycielskiej jest we właściwym wymiarze godzinowym i merytorycznym.

System punktów ECTS jest prawidłowy. Praktyki są zorganizowane prawidłowo i stwarzają studentom możliwość nabycia właściwych umiejętności i kompetencji do przyszłego zawodu nauczyciela. Ich sekwencja i system kontroli jest prawidłowy. Podobnie wysoko i bardzo pozytywnie oceniają praktyki sami studenci. Zarówno ich program, jego spójność, czas trwania nie budzą zastrzeżeń studentów. Instytucje przyjmujące studentów na praktyki to m. in. archiwa państwowe (w Gdańsku i Gdyni) i archiwa zakładowe, urzędy miasta itd. Cele i efekty kształcenia zdobywane na praktykach są według studentów dobrane odpowiednio do wizytowanego kierunku *historia*. Zaliczenie praktyk jest jednoznaczne z otrzymaniem wpisu do indeksu przez opiekuna praktyk. Terminy i wymiar praktyk są ustalone prawidłowo i optymalnie, odbywają się we właściwych instytucjach, pod okiem doświadczonych praktyków i studenci uzyskują efektywnie zakładane w programie kształcenia umiejętności praktyczne. Kontrola uzyskania tych umiejętności i zaliczenie praktyk odbywa się we współpracy z opiekunami studentów w miejscach odbywania praktyk.

Studenci pozytywnie oceniają długość trwania procesu kształcenia oraz dobór jego treści na studiach I stopnia. Uważają jednakże, że niektórzy z nauczycieli akademickich na studiach II stopnia powtarzają treści z I stopnia. Nauczyciele akademicy sugerują zwiększenie liczby ćwiczeń kosztem niektórych wykładów. Ich zdaniem dałoby to

możliwość bardziej efektywnej pracy ze studentem. Z kolei władze Jednostki, którym ten problem jest znany, wskazują, że zwiększyłyby to kosztocłonność studiów, co w sytuacji finansowej Uniwersytetu i Wydziału jest trudne do osiągnięcia. Wzajemne proporcje różnych form prowadzenia zajęć są prawidłowe, ale wymaga to nieustannego monitoringu i działań wspólnych władz wydziału, pracowników naukowo-dydaktycznych oraz doktorantów i studentów. Zespół Oceniający PKA podziela opinię studentów wyrażoną w trakcie spotkania o praktykach, ale także o potrzebie okresowego przeglądu obecnie funkcjonujących programów i planów studiów.

Metody prowadzenia zajęć i formy zaliczeń są zdaniem studentów dobrane odpowiednio zapewniając tym samym możliwość uzyskania zakładanych efektów kształcenia we wszystkich obszarach. W ich opinii punkty ECTS przypisane są poprawnie i odzwierciedlają realny nakład pracy. Studenci nie rozumieją jednak ich zastosowania i sensu istnienia. Należałoby zwiększyć świadomość studentów na temat działania Europejskiego Systemu Transferu Punktów.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA nie mieli większych zastrzeżeń co do sekwencji przedmiotów i modułów określonych w planie i programie studiów. Zazaczyli, że wprawdzie rzadko ale zdarzają się przypadki gdy w ramach przedmiotu, ćwiczenia są przeprowadzane przed wykładami. Generalnie studenci oceniają formy prowadzonych zajęć praktycznych za odpowiednie. Zespół Oceniający PKA potwierdza opinię studentów o właściwości stosowanych form i metod dydaktycznych, które tworzą spójną całość, chociaż nie są oczywiście idealne. W powodu wolnego wyboru niektórych przedmiotów nie da się uniknąć sytuacji, w której student zetknie się z problematyką dotąd nie poruszaną, a konieczną do zrozumienia i opanowania szczególnie wiedzy, rzadziej kompetencji i umiejętności. Takie sytuacje mają jednakże walor kształcący dla studenta, który uczy się racjonalnego planowania swojego rozwoju naukowego i po pierwszych doświadczeniach nie będzie wybierał przypadkowo przedmiotów do wyboru. Czas trwania kształcenia z poszczególnych przedmiotów i modułów został zaplanowany prawidłowo.

Studenci niepełnosprawni (kształci się ich niewielu) mają właściwe warunki do studiowania oraz korzystają z możliwości dokonania zmian w organizacji studiów w ramach uzyskania IPSu ułatwiającego im naukę.

Natomiast dla studentów wybitnie zdolnych istnieją możliwości indywidualizacji procesu kształcenia zgodnie z *Regulaminem Studiów (rozdział 6)*, tyle tylko że nikt z nich nie korzysta. Studenci potwierdzili, że posiadają wiedzę na temat oferowanych przez Uczelnię form indywidualizacji kształcenia. Uzyskanie indywidualnego planu studiów przyznawane jest przez Dziekana, który określa zasady i tryb realizacji IPS. Indywidualny plan studiów na Uniwersytecie Gdańskim przyznawany jest na okres nie dłuższy niż jeden rok akademicki. Należy podjąć działania w celu większej indywidualizacji, szczególnie dla studentów wybitnie uzdolnionych. Należy włączać ich do prowadzonych przez nauczycieli akademickich badań naukowych. Najprostszą możliwością jest udział przy opracowywaniu monografii miast, tym bardziej, że ten kierunek badawczy jest w jednostce popularny.

Studenci pochodzący z miast będących przedmiotem opracowania mogliby w pierwszym etapie pod okiem bardziej doświadczonych autorów wykonywać np. kwerendy lokalne. Zarówno w opinii studentów, jak i Zespołu Oceniającego PKA program kształcenia ma właściwą sekwencję i umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia, także przyszłych nauczycieli (standardy są zachowane). Absolwent uzyskuje właściwą strukturę kwalifikacji i dodatkowo wiedzę w zakresie swojej specjalności.

2. Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzyły i tworzą (po wprowadzeniu KRK) spójną całość. Jednocześnie widoczna jest indywidualizacja treści programowych, wzbogaconych o problematykę Gdańska, Pomorza i krajów bałtyckich. Zdaniem pracowników większe efekty kształcenia można by osiągnąć, jeśli udałooby się wprowadzić większą liczbę godzin ćwiczeniowych i gdyby grupy ćwiczeniowe były mniej liczne. Podobnie studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wielokrotnie postulowali zwiększenie liczby zajęć praktycznych w programie kształcenia na ich kierunku. Wydaje się jednak, że zarówno postulaty nauczycieli akademickich jak i studentów będą zapewne trudne do realizacji ze względu na koszty.

W zaleceniach po ostatniej ocenie jakości kształcenia na kierunku historia (z 2007 r.) znalazła się uwaga o potrzebie zwiększenia liczby godzin na studiach stacjonarnych I stopnia i usunięcia rozbieżności w nazwach przedmiotów między danymi wynikającymi z planów i standardów studiów. Zwrócono też wówczas uwagę na zbyt małe zróżnicowanie oferty wykładów monograficznych. Z przedstawionych obecnie materiałów wynika, że w zimowym semestrze 2012/2013 zaproponowano studentom do wyboru 5 wykładów monograficznych, ale aż cztery z nich dotyczą XX wieku, a tylko jeden z wcześniejszych epok

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Realizowany w ramach kierunku program studiów umożliwia w pełni osiągnięcie określonych celów, pozwala zdobyć wiedzę, przekazując umiejętności i kompetencje.**
- 2) **Założone na wizytowanym kierunku *historia* efekty kształcenia i treści programowe, podobnie jak i stosowane przez nauczycieli zróżnicowane metody dydaktyczne podczas zajęć tworzą spójną całość.**

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1. W Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego pracuje ogółem 47 nauczycieli akademickich (w tym dwóch na etacie dydaktycznym), dla których uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. W tym znajduje się 11 osób z tytułem profesora, 19 osób posiadających stopień doktora habilitowanego, 17 osób ze stopniem doktora. 47 pracowników naukowo-dydaktycznych pracujących w Instytucie Historii UG umiejscowionych jest organizacyjnie w 11 Zakładach obejmujących wszystkie epoki historyczne oraz problemy

badawcze związane z nauczaniem historii, a mianowicie: Zakład Historii Starożytnej, Zakład Historii Średniowiecza i Nauk Pomocniczych Historii, Zakład Historii Powszechnej Średniowiecza, Zakład Historii Nowożytnej, Zakład Historii Polski i Powszechnej XIX Wieku, Zakład Historii Najnowszej Polski, Zakład Historii Najnowszej Powszechnej, Zakład Archiwistyki, Zakład Dydaktyki Historii, Zakład Metodologii i Historii Historiografii oraz Zakład Myśli i Kultury Politycznej. Podział na Zakłady jest podziałem standardowym, który spotykamy w większości Instytutów Historycznych, z drobnymi modyfikacjami podkreślającymi specyfikę badań prowadzonych w danym Instytucie.

Zespół Oceniający PKA na podstawie szczegółowego oglądu dorobku naukowego kadry dydaktycznej (o którym szerzej niżej), jej udziału w badaniach naukowym stwierdza, że gwarantuje ona realizację celów edukacyjnych zawartych w programach studiów I i II stopnia.

2. Zgodnie z §14 ust. 1 oraz 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) minimum kadrowe kierunku studiów pierwszego stopnia stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich (i sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich w przypadku studiów II stopnia) oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Ponadto, do minimum kadrowego, wliczani są:

1. nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru (§ 13 ust. 2 ww. rozporządzenia);

2. nauczyciele akademicy, dla których w bieżącym roku akademickim zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami (§ 13 ust. 3 ww. rozporządzenia).

Biorąc pod uwagę powyższe kryteria wszystkich przedstawionych przez Uczelnię nauczycieli akademickich można zaliczyć do minimum kadrowego.

Przedłożone oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwalają na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., 572 i 742).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczane za zgodność z oryginałem. Akty mianowania oraz umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy. Teczki zawierają także świadectwa pracy, dyplomy z konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych, będące potwierdzeniem deklarowanego dorobku praktycznego.

Dla przeważającej większości nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe kierunku *historia* Uniwersytet Gdański stanowi podstawowe miejsce pracy, wliczają się oni również do minimum kadrowego drugiego kierunku prowadzonego w Jednostce. Ponadto znaczna część tych osób stopnie naukowe uzyskała na macierzystej Uczelni. Świadczy to o tym, że Wydział Historyczny prowadzi politykę kadrową nie tylko sprzyjającą

rozwojowi kadry, podnoszeniu przez nią kwalifikacji, ale również zapewnia warunki rozwoju dydaktycznego.

Minimum kadrowe na kierunku historia stanowi: 8 osób z tytułem profesora, 11 osób ze stopniem doktora habilitowanego i 12 osób ze stopniem doktora – ogółem do minimum kadrowego zaliczone zostało 31 osób. Zaznaczyć trzeba, że do minimum kadrowego został zaliczony na bieżący rok akademicki samodzielny pracownik, prof. UG, reprezentujący dyscyplinę: religioznawstwo. Miał on prowadzić zajęcia z przedmiotu Translatorium z języka łacińskiego na pierwszym roku studiów stacjonarnych II stopnia, ale z powodu braku chętnych na te zajęcia nie zostały one uruchomione.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia minimum kadrowe na studiach I stopnia minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. W Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego w roku akademickim 2012/2013 do minimum kadrowego na kierunku historia zaliczonych zostało 8 osób z tytułem profesora, 9 osób ze stopniem doktora habilitowanego i 8 osób ze stopniem doktora. Można więc stwierdzić, że warunek odnośnie minimum kadrowego na studiach I stopnia, określony w rozporządzeniu MNiSW został spełniony w całości.

We wspomnianym powyżej rozporządzeniu MNiSW w sprawie minimum kadrowego na studiach II stopnia czytamy, że minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. W Instytucie Historii UG do minimum kadrowego na kierunku historia w roku akademickim zaliczono (złożyły odpowiednie oświadczenia) 4 osoby z tytułem profesora, 5 osób ze stopniem doktora habilitowanego i 6 osób ze stopniem doktora. IH UG wypełnił więc wymagania odnośnie minimum kadrowego na II stopniu studiów.

Osoby zaliczone do minimum kadrowego na studiach I i II stopnia w IH UG spełniają również pozostałe wymagania rozporządzenia MNiSW pozwalające zaliczyć je do owego minimum.

Minimum kadrowe jest stabilne, liczba pracowników w ostatnich latach nie podlegała fluktuacjom mogącym mu zagrozić. W porównaniu z pierwszym dziesięcioleciem XXI w. zwiększeniu ulegała liczba osób posiadających tytuł naukowy profesora, przekroczyła liczbę 7-8 osób wokół której wówczas oscylowała i odejście jednego z profesorów groziło choćby utratą praw habilitowania. W chwili obecnej takiego zagrożenia, jak się wydaje, już nie ma. Zajęcia na kierunku historia prowadzone są prawie wyłącznie przez pracowników Instytutu Historii, a powierzone im przedmioty odpowiadają im indywidualnym zainteresowaniom naukowym, potwierdzonymi publikacjami. Przydział zajęć dydaktycznych do realizacji w danym roku akademickim dokonywany jest z uwzględnieniem minimum kadrowych. Obsada zajęć dydaktycznych w zakresie przedmiotów kształcenia ogólnego i kierunkowego dokonywana jest przez Dyрекcję Instytutu i Zakładów. Obsada zajęć dydaktycznych jest też zgodna z deklarowanymi kompetencjami pracowników. Pracownicy Instytutu Historii zaliczeni do minimum kadrowego reprezentują badawczo wszystkie epoki historyczne. Ich

dorobek naukowy i dydaktyczny spełnia wymagania dotyczące minimum kadrowego dla kierunku historia.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. minimum kadrowe dla danego kierunku studiów do liczby studentów na tymże kierunku (w obszarze nauk humanistycznych), nie może być mniejszy niż 1:160. W Instytucie Historii UG w chwili obecnej, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia na kierunku Historia kształcą się – 433 osoby. Minimum kadrowe na obu stopniach wynosi 31 osób, w związku z tym na jednego pracownika naukowo-dydaktycznego statystycznie przypada w Instytucie Historii 14 studentów, spełnione są więc wymagania ustawowe.

3. Wydział Historyczny UG i Instytut Historii UG zapewniają swoim pracownikom możliwość doskonalenia umiejętności dydaktycznych poprzez organizowanie szeregu szkoleń pozwalających na podniesienie kompetencji dydaktycznych. Z raportu samooceny i rozmów z pracownikami IH UG można się było dowiedzieć, że dwoje pracowników ukończyło w grudniu 2011 r. 30 godzinny kurs zatytułowany: *Kurs Dydaktyki Akademickiej w formie łączącej kształcenie na odległość z zajęciami stacjonarnymi (blended-learning), realizowany w ramach projektu rozwojowego POKL 4.1 „Program wdrożenia nowoczesnych elementów kształcenia w Uniwersytecie Gdańskim”, Zadania 12. Komponent 7. – Uniwersytet promotorem jakości i innowacji w edukacji przedmiotów ścisłych – podnoszenie kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej*. Z kolei liczna grupa adiunktów (pięć osób) oraz doktorantów uczestniczyła w roku akademickim 2011/2012 w szkoleniach odbywających się w ramach realizowanego na Uniwersytecie Gdańskim projektu *Kształcimy najlepszych – kompleksowy program rozwoju doktorantów, młodych doktorów i akademickiej kadry dydaktycznej Uniwersytetu Gdańskiego*, który jest częścią programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu IV, Działania 4.1, Poddziałania 4.1.1. Przeprowadzono również dla pracowników Instytutu szkolenie dotyczące sporządzania sylabusów oraz punktacji ETCS.

O ile politykę podnoszenie kompetencji dydaktycznych pracowników i związane z tym działania można ocenić pozytywnie, to znacznie gorzej wypada ocena prowadzenia przez jednostkę polityki podnoszenia kwalifikacji i zapewnienia pracownikom warunków rozwoju naukowego. Nic nie wiadomo, aby w Instytucie Historii odbywały się dyskusje naukowe choćby nad książkami przygotowanymi do druku. Nie wspomina się nic o wykładach historyków z innych ośrodków naukowych, które pozwoliłyby na zapoznanie się z nowymi tematami badawczymi, stanem badań czy stwarzały pole do dyskusji naukowej.

Nic nie wiadomo o urlopach naukowych, co zapewne wynika z uregulowań nowej ustawy, pozwalającej w praktyce na otrzymanie urlopu naukowego osobie zatrudnionej na stanowisku profesora na zasadzie mianowania.

Praktycznie nie funkcjonuje natomiast wymiana z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i zagranicą. Z raportu samooceny wynika, że w ostatnich latach tylko jedna osoba, która otrzymała stypendium badawcze od Visegrad Fund Fellowship na realizację własnego projektu, przebywała na dwóch amerykańskich uniwersytetach, w

Nowym Jorku i Buffalo. Jak na 47 pracowników, liczba to skromna. Trudno też w tym przypadku, tzn. współpracy zagranicznej, mówić o jej efektywności, gdyż na podstawie jednego wyjazdu nie można snuć uogólniających wniosków.

Władze Wydziału Historycznego wspierają rozwój naukowo-dydaktyczny pracowników finansując z działalności statutowej druk publikacji naukowych, z reguły do wysokości 2/3 potrzebnych na to środków. Natomiast ze środków Instytutu Historii w ramach tzw. zadań finansowane są wyjazdy naukowe pracowników na konferencje naukowe oraz w mniejszym stopniu na kwerendy biblioteczne i archiwalne. Ponieważ na rok 2012 przyznano Instytutowi Historii kwotę 27 817 zł na działalność statutową, to stwierdzić trzeba, że jest to wsparcie bardzo minimalne, pozwalające na pokrycie kosztów pewnej liczby delegacji, ale o dłuższych kwerendach nie ma praktycznie mowy. Pracownik może więc w praktyce liczyć na dofinansowanie swojej publikacji książkowej.

Większych zastrzeżeń nie wzbudziły hospitowane zajęcia. Eksperti Zespołu Oceniającego PKA dokonali hospitacji 4 zajęć, w tym 2 na studiach niestacjonarnych. Większość z nich była prowadzona dynamicznie i widoczna była więź porozumienia między prowadzącymi a studentami. Nauczyciele akademicy byli też dobrze przygotowani do zajęć, czego nie zawsze można powiedzieć o studentach.

Pracownicy Instytutu w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili jednak zaniepokojenie, że władze uczelni szukając oszczędności postanowiły, że proporcje między wykładami a pozostałymi formami zajęć będą wynosiły 51:49. Może to doprowadzić do obniżenia poziomu kształcenia, szczególnie odnośnie umiejętności warsztatowych, wymagających jednak większej liczby ćwiczeń. Ponadto narzekali oni na nie do końca jasny i przejrzysty podział pieniędzy na tzw. badania statutowe, które otrzymuje Wydział Historyczny. Gros z tych pieniędzy bowiem nie trafia do Instytutu, ale pozostaje w gestii Dziekana.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Liczba pracowników nauko-dydaktycznych zatrudnionych w Instytucie Historii UG oraz struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i realizacji obowiązujących w Instytucie programów studiów pierwszego i drugiego stopnia.**
- 2) Kwalifikacje dydaktyczne oraz dorobek naukowy kadry realizującej program nauczania i stanowiącej minimum kadrowe są zgodne z realizowanym programem nauczania i związanymi z nimi efektami kształcenia.**
- 3) O ile Instytut Historii (a także Wydział Historyczny) prowadzi politykę pozwalającą pracownikom na podnoszenie swoich kwalifikacji dydaktycznych, to nie można tego samego powiedzieć odnośnie rozwoju naukowego. Zbyt mała wymiana międzyuczelniana i zagraniczna i brak wewnętrznego życia naukowego.**

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Baza dydaktyczna, którą w chwili obecnej dysponuje Instytut Historii UG na ul. Wita Stwosza 55, wydaje się wystarczająca. Zajęcia odbywają się także po południu, ale podobnie jest na wszystkich polskich uniwersytetach. Najpóźniej za dwa lata z budynku wspólnie użytkowanego wyprowadzi się Wydział Filologiczny, a tym samym IH pozyska dodatkowe dwa piętra budynku ze znaczną liczbą sal. Będzie to skutkowało znaczną poprawą całej infrastruktury dydaktycznej. Chwilowo jednak mankamentem w zakresie bazy lokalowej w kontekście potrzeb naukowo-dydaktycznych jest fakt, że część zajęć niektórych kierunków prowadzonych w IH UG odbywa się poza stałą siedzibą Instytutu. Pewna liczba zajęć prowadzona jest w budynku przy ul. Bielańskiej 5, wprawdzie dotyczy to przede wszystkim kierunków: *Religioznawstwa* i *Niemcoznawstwa*, ale dotyka również i studentów historii.

Instytut dysponuje salą komputerową z dwudziestoma stanowiskami. Komputery znajdujące się w niej zostały niedawno zakupione, są więc z miarą nowoczesne. Poosiadają standardowe, wystarczające, oprogramowania dla prowadzenia zajęć z informatyki. Są również podłączone do Internetu. W budynku nie ma natomiast wolnego dostępu do bezprzewodowego Internetu dla studentów, co podkreślali studenci w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA.

Ogółem Instytut dysponuje dwiema aulami i siedmioma salami dydaktycznymi, jednakże zdaniem studentów, zwłaszcza sale wykładowe i ćwiczeniowe są zbyt małe. Często ilość osób jest stanowczo za duża w stosunku do ilości miejsc. Studenci wyrazili również opinię, iż nie mają możliwości skorzystania z sal poza czasem zajęć. Klucze nie są im wydawane, a zgoda na wejście do sali, np. w celu nauki (czyli zdobywania efektów kształcenia) poza przewidzianym w planie studiów programem jest niemożliwa.

Kadra naukowa rozlokowana jest w 14 pokojach, z których każdy zaopatrzony jest w komputer (co prawda większość z nich jest technicznie przestarzała) oraz podręczny zasób biblioteczny, związany z badaniami prowadzonymi w danym Zakładzie. Pokoje pracowników przeznaczone są nie tylko dla nich, ale służą również do odbywania konsultacji. Prowadzone są w nich także seminaria. Osobnymi pokojami dysponuje dyrekcja Instytutu i sekretariat. W zasobie IH znajdują się również dwa pomieszczenia administracyjno-techniczne, w których m.in. przechowywany jest sprzęt multimedialny.

Ogólnie trzeba jednak stwierdzić, że standard pomieszczeń dydaktycznych jest niski. Sale wyposażone są w sprzęt, który nadaje się w większości do wymiany.

Studenci mają zapewniony dostęp do księgozbioru historycznego. Tuż obok budynku Instytutu (i Wydziału Historycznego) znajduje się oddana do użytku w 2006 r. nowoczesna Biblioteka Główna UG. Przechowuje się w niej w chwili obecnej około 600 000 pozycji (informacja od Dyrektora BG), z czego księgozbiór humanistyczny i społeczny liczy około 230 000 woluminów. Księgozbiór historyczny został wyodrębniony. Dodać trzeba, że

uszeregowany został w sposób bardzo przystępny dla studentów. Znając tylko opis bibliograficzny jednej pozycji znajdzie obok książki o podobnej tematyce. Obok znajduje się również dział z podstawowymi czasopismami historycznymi, tak polskimi jak i zagranicznymi, ułożony alfabetycznie. Studenci nie powinni mieć jakiegokolwiek kłopotu ze znalezieniem interesujących ich pozycji.

W budynku użytkowanym przez Instytut znajduje się również biblioteka wydziałowa, także zaopatrzona w księgozbiór historyczny i humanistyczny, liczący około 10 000 tomów. Studenci z dużym zadowoleniem odnotowują fakt, że jest ona czynna aż do godz. 20,00 i widzą w tym konkretne wyjście władz wizytowanego Wydziału na przeciw potrzebom słuchaczy.

Dostęp do drukowanej literatury przedmiotu jest w opinii Zespołu Oceniającego PKA jak najbardziej wystarczający.

Studujący historię nie mają natomiast dostępu do internetowych baz historycznych, mogą za to korzystać z baz, w których obok innych dziedzin znajdują się książki historyczne, fragmenty książek lub artykuły z zakresu historii. I tak Uniwersytet Gdański ma dostęp do baz grupujących (w nawiasach podano liczbę pozycji z zakresu historii): I. czasopisma: Academic Search Complete (684), JSTOR, Master File Premier (1083); II. książki elektroniczne: Academic Complete (8043), Academic Research eBooks Library (809103). Dostęp do powyższych baz możliwy jest ze strony domowej www Biblioteki Głównej UG.

Pozytywnie trzeba ocenić przystosowanie infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Najlepiej to wygląda w Bibliotece Głównej, w której budynku studenci niepełnosprawni mogą samodzielnie korzystać ze zbiorów dzięki licznym sprzyjającym im rozwiązaniom architektonicznym. Wymienić trzeba windy – brak progów i zaopatrzone w przyciski z alfabetem Braille'a. Swobodnie mogą podjechać wózkami do półek z książkami, są również odpowiednie stoliki do pracy. Na każdym piętrze znajdują się także toalety przystosowane dla ich potrzeb. Dobrze w tym względzie wygląda również sytuacja w samym budynku Instytutu Historii. Studenci na wózkach inwalidzkich mogą samodzielnie dostać się do budynku, korzystając ze specjalnie w tym celu zbudowanego podjazdu. Również wewnątrz budynku umożliwiono im samodzielne dostanie się Biblioteki Humanistycznej i do barku studenckiego usytuowanego naprzeciwko biblioteki oraz do toalet i punktu ksero. Przystosowano toalety znajdujące się na każdym piętrze budynku. Dotarcie na wyższe piętra umożliwia dostosowana do przewozu osób niepełnosprawnych winda. Dodatkowym ułatwieniem dla nich jest również zwiększony limit wypożyczanych książek w bibliotece do 10 tytułów na okres 2 miesięcy.

Oceniając ogólnie infrastrukturę stwierdzić trzeba, że od ostatniej oceny dokonanej w 2007 r. nie zmieniła się ona na tyle, by wpłynęła w istotny sposób na możliwość osiągnięcia założonych efektów kształcenia i jego jakość.

Odnosnie praktyk zawodowych, to ich charakter związany jest z wybraną przez danego studenta historią specjalnością, nauczycielską, archiwalną i edukacją regionalną.

Praktyki nauczycielskie odbywają się w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach. Praktyki archiwalne odbywają się w archiwach państwowych lub zakładowych. Z kolei praktyki dla specjalności Edukacja regionalna realizowane są w różnych instytucjach kultury, przede wszystkim w muzeach. Zakres obowiązków osoby odbywającej praktykę określony został przez IH UG w ramowych programach praktyk. Do prawidłowości doboru miejsc odbywania praktyk nie ma zastrzeżeń. Odbywają się bowiem w instytucjach zapewniających możliwość zdobycia umiejętności praktycznych dla danej specjalności. Także studenci nie mieli zastrzeżeń związanych z doбором miejsc w których odbywają praktyki, podobnie jak i z przystosowaniem samych instytucji do ich przyjęcia.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Instytut Historii UG (Wydział Historyczny) zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, choć wymaga ona unowocześnienia m.in. założenie Internetu bezprzewodowego, który zwiększyłby komfort pracy studentów. Uwzględnione zostały także potrzeby osób niepełnosprawnych, a przede wszystkim możliwość swobodnego poruszania się po budynku.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Badania naukowe prowadzone w Instytucie Historii UG koncentrują się wokół kilku problemów badawczych. W zakresie historii starożytnej badania realizowane w ostatnich latach dotyczą przede wszystkim religii starożytnych, a mianowicie judaizmu, judeochrześcijaństwa, chrześcijaństwa późnoantycznego i stosunków chrześcijańsko-żydowskich. Wśród opublikowanych w ostatnich latach prac będących efektem badań naukowych związanych z tą tematyką wymienić można: *Przejście Izraelitów przez Jordan (Joz 3,1-5,1). Historiografia, teologia, pareneza*, Gdańsk 2011 czy *Żydowska politeja i Kościół w Imperium Rzymskim u schyłku antyku*, t. II: *Żydowska antyewangelia. Antyczna tradycja i nowożytnie trwanie*, Gdańsk 2010. Istotnym elementem owych badań są również tłumaczenia pism Ojców Kościoła, w których odnosili się do judaizmu i losów żydowskich.

Badania w zakresie średniowiecza, od wielu lat, dotyczą stosunków polsko-krzyżackich, dziejów państwa zakonnego w Prusach, a także struktur społecznych, nie tylko Pomorza, ale również Kujaw i Wielkopolski. Spośród ostatnio opublikowanych prac dotyczących tej tematyki można wymienić książkę: *Młynarstwo w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach w XIII-XV w. (do 1454 r.)*, Gdańsk 2012.

Okres wczesnonowożytny (XVI-XVIII wiek) to przede wszystkim badania kultury mieszczańskiej i plebejskiej, kultury materialnej dawnego Gdańska oraz dziejów społeczno-gospodarczych, kulturalnych i wyznaniowych Prus Królewskich oraz stosunków polsko-szwedzkich. Spośród publikacji potwierdzających owe badania można wymienić

opublikowaną w ubiegłym roku pracę poświęconą katolikom w protestanckim Gdańsku, obejmującą chronologicznie drugą połowę XVII i XVIII wiek (Gdańsk 2012). Nieporozumieniem jest wymienienie w raporcie samooceny artykułu *Geneza chińskiego wywiadu i służb specjalnych w Świecie Kanonu Wojny (xi w. pne – XI w. ne)*, w: *Chiny w oczach Polaków. Księga Jubileuszowa z okazji 60-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Chińską Republiką Ludową*, Gdańsk 2010, jako przykładowych badań nad epoką wczesnonowożytną. Z kolei wydana w języku niemieckim praca *Die reglementierte Feier. Hochzeiten, Taufen und Begräbnisse in der frühneuzeitlichen Hansesstadt*, Osnabrück 2008, jest tłumaczeniem książki wydanej po polsku w 2001 r.

Intensywne są badania prowadzone w Instytucie Historii UG nad wiekami XIX i XX. W zakresie historii Polski są to badania polskiej myśli politycznej, mniejszości wyznaniowych i narodowych w strukturze społeczeństwa polskiego, stosunków z sąsiadami, dziejów Kościołów chrześcijańskich oraz stosunków Państwo – Kościół (m.in. *Kościół rzymskokatolicki a władze carskie w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku*, Gdańsk 2008), ruchów niepodległościowych, nurtów społeczno-politycznych w II RP, działalności opozycji antykomunistycznej w PRL-u („*Solidarność*” w wybranych polskich i obcych podręcznikach szkolnych do historii, Gdańsk 2011) oraz aparatu bezpieczeństwa Polski Ludowej (m.in. *NSZZ „Solidarność” Regionu Słupskiego (1980–1990)*, t. 2: *dokumenty KW PZPR i Służby Bezpieczeństwa*, Gdańsk 2011), życia codziennego, emigracji politycznej i ekonomicznej, stosunków i polityki wyznaniowej, zagadnień kultury i oświaty, dziejów prasy oraz historii wynalazków i sportu. W zakresie historii powszechnej obejmują szeroko rozumiane relacje Polski i Polaków z narodami i państwami na wschodzie, m.in. z Rosją w XIX i XX wieku (m.in. *Imperium barbarzyńców. Rosja Aleksandra II w brytyjskich opiniach prasowych*, Gdańsk 2010), studia nad rosyjską myślą polityczną, Rosją w polskiej myśli politycznej, Polskich Sił Zbrojnych na zachodzie Europy (m.in. *Gorycz zwycięstwa. Losy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie po II wojnie światowej*, Gdańsk 2009) czy relacji polsko-skandynawskich (*My w Szwecji nie porastamy mchem... Emigranci z Polski w Szwecji w latach 1945-1980*, Gdańsk 2012).

W raporcie samooceny podkreślono, że w zakresie historii regionalnej ważną rolę odgrywają badania nad historią regionu – Kaszub i Pomorza (s. 30). Wskazano przede wszystkim na publikacje prof. Józefa Borzyszkowskiego, „niekwestionowanego lidera w tym zakresie”. Rzeczywiście, prof. Borzyszkowski w ostatnich latach bardzo wiele publikuje, m.in.: *O historii literatury kaszubskiej i jej twórcach*, Gdańsk 2011. Zaznaczyć trzeba jednak wyraźnie, że publikacje prof. Borzyszkowskiego afiliowane są nie przy Instytucie Historii UG, ale przy Instytucie Kaszubskim. Ta instytucja znajduje się bowiem jako wydawca książek prof. Borzyszkowskiego.

W latach 2008-2011 pracownicy naukowo-dydaktyczni Instytutu Historii UG opublikowali (według raportu samooceny) prawie 50 monografii, ponad 200 artykułów, 320 rozdziałów w różnego rodzaju pracach zbiorowych. W Instytucie zorganizowanych zostało 12 konferencji naukowych (samodzielnie lub z innymi instytucjami), spośród których 5 miało charakter międzynarodowy.

W latach 2010-2012 dwóch pracowników Instytutu Historii UG uzyskało tytuł profesora, a w latach 2008-2012 osiem osób uzyskało stopień doktora habilitowanego.

O środki na finansowanie badań pracownicy Instytutu muszą zabiegać w instytucjach wspierających takowe badania. I to czynią, choć w różnym zakresie. Jeden z samodzielnych pracowników realizuje w chwili obecnej (od stycznia 2012 do stycznia 2015) grant pozyskany w Narodowym Programie Rozwoju Humanistyki, a dotyczący: Katalogu dokumentów i listów królów polskich z Archiwum Państwowego w Gdańsku (do 1506 r.). Grant opiewa na kwotę: 54 749 zł.

Dwa granty zostały pozyskane przez kolejnych samodzielnych pracowników w Narodowym Centrum Nauki, tj.: Odsłony codzienności – duchowieństwo rzymskokatolickie w Królestwie Polskim w latach 1864-1914 (kwota 50 856 zł na okres 2012-2015; Obyczaje pogańskie w życiu codziennym chrześcijan we wczesnym Bizancjum (IV-VI wiek). Czas realizacji – 2011-2014, kwota – 62 400 zł.

Sześć grantów realizowanych było (w okresie podlegającym ocenie) w ramach dotacji uzyskanych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Pięć z nich zostało już zakończonych, a obecnie realizowany jest jedynie (do kwietnia 2013 r.) projekt dotyczący Atlasu historycznego Gdańska, skupiający 9 osób, w tym kilka spoza Instytutu Historii UG, pracujących w gdańskiej placówce Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk.

Warto jednak podkreślić, że połowa nauczycieli akademickich (24) uczestniczy także w grantach i projektach badawczych obsługiwanych przez inne niż Uniwersytet Gdański ośrodki i instytucje naukowe. W tej grupie 5 pracowników bierze udział w projektach międzynarodowych.

Wpływ badań naukowych prowadzonych przez pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu na proces kształcenia studentów widać przede wszystkim w tematyce seminariów licencjackich i magisterskich, a także wykładów monograficznych. W trakcie studiów historycznych możliwość wykorzystania własnych wyników badań naukowych w najbardziej kompetentny sposób może być realizowana właśnie w tego typu zajęciach. Wyniki własnych badań pracowników przekładają się najczęściej na tematy prac realizowanych przez uczestników seminariów.

Studenci kierunku *historia* prowadzonego w IH UG nie są w chwili obecnej zaangażowani w badania naukowe prowadzone aktualnie w Instytucie i nie mają również możliwości publikacji badań własnych. Powyższą opinię wyrazili członkowie kół naukowych działających w ramach Wydziału podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA. Studenci stwierdzili, że nie są zachęceni i włączani przez prowadzących do zadań/projektów naukowo-badawczych. Tworzone publikacje, udział w konferencjach są najczęściej wynikiem indywidualnych inicjatyw studentów – nie zawsze popieranym przez Władze Wydziału i nierealizowaną z uwagi na problemy finansowe. Dodatkowo problemem na Wydziale są koszty np. publikacji – które studenci zmuszeni są pokrywać częściowo sami, przez co często rezygnują z tego typu możliwości rozwoju. Jedynie osoby, bardzo zaangażowane w tego typu inicjatywy, szukające możliwości dofinansowania i rozwoju naukowego (często na własną rękę) realizują się naukowo i badawczo. Większość z nich skupiona jest w Kole Naukowym

Historyków UG, które organizuje konferencje np. II Konferencja Historii Morskiej i Rzecznej, czy wyjazdy naukowe itp. Jednakże jego członkowie podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA podkreślili, że nie otrzymują czynnego wsparcia od władz Instytutu (zwłaszcza finansowego) w zakresie realizowanych projektów badawczych. Ostatni wydany przez IH UG tom zawierający artykuły studentów ukazał się w 2006 r. Większość studentów deklaruje jednak brak informacji o podejmowanych przez Instytut inicjatywach badawczych. **Należałoby zwiększyć zatem promocję obszaru związanego z rozwojem naukowym w celu umożliwienia indywidualnego rozwoju naukowego zainteresowanym studentom.**

Efektem współpracy Instytutu z najbliższym otoczeniem, w tym przypadku społecznym, na proces dydaktyczny jest przede wszystkim szersze uwzględnienie problematyki regionalnej i tworzenie kierunków interdyscyplinarnych, a mianowicie: Krajoznawstwo i turystyka historyczna oraz Niemcoznawstwo i Religioznawstwo.

Wydział Historyczny przeprowadził ankietę wśród nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie, zadając w niej pytanie na temat oczekiwań tej grupy zawodowej odnośnie oferty studiów podyplomowych, kursów kwalifikacyjnych i dokształcających. Po analizie ponad 60 otrzymanych z powrotem ankiet podjęto decyzję o uruchomieniu studiów podyplomowych skierowanych do nauczycieli historii szkół ponadgimnazjalnych zatytułowanych Historia i Społeczeństwo. Dziedzictwo epok. Po zatwierdzeniu przez odpowiednie komisje i senat studia uruchomione zostały w roku akademickim 2012/2013.

W ramach współpracy z najbliższym otoczeniem w 2012 r Instytut Historii UG nawiązał współpracę z Europejskim Centrum Solidarności (ECS) z siedzibą w Gdańsku. Wydział Kultury Obywatelskiej Europejskiego Centrum Solidarności zaopiniował prowadzone w Instytucie kierunki Historia oraz Krajoznawstwo i turystyka historyczna pod kątem oferty edukacyjnej oraz przygotowania absolwentów do rynku pracy w obszarze edukacji historycznej. W ramach współpracy, ECS zaprosiło studentów i studentki Instytutu Historii UG do uczestnictwa w trzydniowych warsztatach poświęconych prawom człowieka w PRL (*Die Wahrnehmung der Menschenrechte in der Volksrepublik Polen*), które odbyły się w dniach 22-24 listopada 2012 r.

Podsumowując można stwierdzić, że współpraca z instytucjami gospodarczymi i społecznymi z najbliższego otoczenia Instytutu, konsultowanie z nimi programu nauczania i ewentualnych oczekiwań, wpłynęła w ostatnim okresie na proces dydaktyczny.

Słaba jest natomiast współpraca naukowa i badawcza z innymi uczelniami. Właściwie można wspomnieć jedynie, o współpracy z gdańską placówką Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk w pracach na Atlasem Historii Gdańska. Ponieważ kilku pracowników IH pracuje również w Instytucie Pamięci Narodowej oddział w Gdańsku można też, w pewnym sensie, mówić o trwalszej współpracy z tą instytucją.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ZNACZACO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Bez wątplenia rezultaty prowadzonych badań naukowych przez pracowników IH UG wykorzystywane są w procesie kształcenia, przede wszystkim w trakcie seminariów, co z kolei odzwierciedla się głównie w tematach prac licencjackich i magisterskich. Jednakże skromna współpraca naukowo-badawcza z innymi uczelniami polskimi i zagranicznymi i instytucjami otoczenia gospodarczego i społecznego siłą rzeczy w małym stopniu przekłada się na realizowany proces dydaktyczny

Stwierdzić trzeba, że Instytut nie stwarza studentom większej możliwości uczestnictwa w badaniach naukowych i tym samym jedynie częściowo rozwija potencjał naukowo-badawczy studentów. Wydział niewystarczająco zachęca studentów do działalności pozauczelnianej, co nie wpływa pozytywnie na podnoszenie jakości procesu dydaktycznego i osiągania kompetencji społecznych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1. Zasady rekrutacji studentów są przejrzyste, dostępne dla kandydatów i dają wszystkim równe szanse. Oferta studiów I stopnia kierowana jest do absolwentów szkół średnich wszystkich typów. O przyjęcie na studia II stopnia o przyjęcie mogą ubiegać się absolwenci wszystkich kierunków studiów wyższych. Zgodnie z zapisem z właściwą uchwałą Senatu UG przyjęcie na studia I stopnia następuje na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. W przypadku nowej matury brane są pod uwagę wyniki uzyskane z części pisemnej egzaminu, w przypadku nowej matury 2002 część zewnętrzna egzaminu. Rekrutacja ma charakter elektroniczny, za pośrednictwem Internetowej Rejestracji Kandydatów. Wyjątek stanowią zwycięzcy prestiżowych konkursów historycznych. Z pominięciem postępowania rekrutacyjnego przyjmowani są: dwaj laureaci Olimpiady Mediewistycznej organizowanej przez Wydział Historyczny Uniwersytetu Gdańskiego, zdobywcy I i II miejsca w finale Olimpiady Wiedzy o Gdańsku. Nie narusza to praw innych kandydatów, gdyż poziom tych konkursów jest wysoki i w normalnym trybie te osoby i tak zdobyłyby indeks. Ten wyjątek wiąże się ze strategią rozwoju Uniwersytetu, która zakłada rozbudowę związków z najbliższym otoczeniem, w tym Pomorzem, a także specjalizacjami na studiach historycznych (edukacja regionalna, historia Pomorza) i umożliwiała dobór kandydatów posiadających umiejętności, wiedzę i pasję niezbędne do pozyskania dobrych efektów w procesie kształcenia.

W postępowaniu rekrutacyjnym na studia niestacjonarne I stopnia uwzględnia się najkorzystniejszą ocenę z przedmiotów na egzaminie dojrzałości, a w przypadku braku oceny z egzaminu z danego przedmiotu bierze się pod uwagę ocenę ze świadectwa ukończenia szkoły średniej (bez uwzględniania ocen z zajęć fakultatywnych). Jeśli przedmiot jest punktowany wybiera się spośród kilku proponowanych przedmiotów, to w pierwszej kolejności liczy się przedmiot, który kandydat zdawał na egzaminie dojrzałości. Kryterium przyjęcia na studia II stopnia stanowi konkurs ocen na dyplomie licencjackim. W przypadku takich samych ocen na dyplomie dodatkowe kryterium stanowi średnia ocen ze wszystkich egzaminów na studiach I stopnia. Wraz z malejącą liczbą kandydatów na studia II stopnia są

przyjmowani właściwie wszyscy, którzy chcą je realnie podjąć. Dlatego praktycznie nie występuje tu problem równości szans w dostępie do studiów. Kandydaci na studia I stopnia mają wprawdzie formalnie potwierdzoną wiedzę i umiejętności, ale w praktyce napotykają, szczególnie w początkowym okresie studiów na szereg trudności wynikających z luk w wykształceniu na wcześniejszych poziomach, co jest jedną z przyczyn znacznego odsiewu. Wydział ma wysoki potencjał dydaktyczny i wielkość rekrutacji jest do niego dostosowana.

Na studiach II stopnia odsiew jest znacznie mniejszy niż na studiach I stopnia. Wynika to stąd, że studenci na studiach magisterskich mają już większe doświadczenie i bardziej sprecyzowane cele życiowe, a także kompetencje i umiejętności, które im pomagają w samodzielnych studiach i nadrabianiu zaległości, przy zróżnicowaniu zwłaszcza wiedzy. Różnice wynikają z tego, że na te studia są przyjmowani absolwenci różnych kierunków studiów I stopnia, chociaż większość stanowią absolwenci rodzimego Uniwersytetu i innych szkół wyższych (Akademia Pomorska w Słupsku). Z tym problemem, immanentnie wpisany w system kształcenia, zderzają się władze Wydziału i pracownicy. System ten opiera się na założeniu wolnego wyboru kierunku studiów II stopnia i trudno ograniczać mobilność wyłącznie do absolwentów historii I stopnia, szczególnie w okresie niżu demograficznego. Nie można zatem na studiach II stopnia oczekiwać, że wszyscy studenci będą „nadrabiać” i nabywać wiedzę, kompetencje i umiejętności zaplanowane na studiach historycznych I stopnia. W tej sytuacji pojawia się problem konstrukcji programu studiów. Jego analiza prowadzi do wniosku, że zaplanowane na studiach II stopnia kompetencje i umiejętności są możliwe do osiągnięcia, a w osiągnięciu wiedzy „wyjściowej” studenci z innych kierunków muszą włożyć wysiłek indywidualny. Nie zaplanowano zajęć uzupełniających dla absolwentów innych, niż historia kierunków studiów I stopnia. Jak wynika z rozmów z władzami Wydziału i nauczycielami akademickimi, w praktyce zderzają się oni ze znacznym zróżnicowaniem wiedzy i muszą niektóre problemy powtarzać. Dotyczy to zresztą nie tylko absolwentów innych niż historia studiów. Niektórych problemów obiektywnie nie da się rozwinąć bez powtórzenia podstawowych zagadnień, poruszanych już na studiach I stopnia. Władze Wydziału powinny jednak poddać szczególnej analizie ten przypadek i zwiększyć hospitacje. Wsłuchać się w uwagi studentów i zaangażować ich bardziej w proces doskonalenia jakości kształcenia. W programie studiów są bowiem prawidłowo sformułowane treści kształcenia i ich realizację można zweryfikować jedynie uczestnicząc w zajęciach. Zespół Oceniający PKA nie ma takiej szansy. Należy zwrócić także uwagę kierowników poszczególnych zakładów na konieczność koordynacji tych zajęć (w ramach jednej epoki jest to najbardziej efektywne) i kolektywnej dyskusji nad treściami szczegółowymi.

Warto podkreślić, że także zdaniem studentów zasady i procedury rekrutacji, którym sami przecież podlegali, są przejrzyste i zrozumiałe. Co roku na stronie internetowej UG uzyskać można informacje na temat wymagań, ocen z egzaminu maturalnego liczących się do ogólnej punktacji, terminów składania dokumentów itd. Wadą rekrutacji wskazywaną przez studentów jest bardzo słaba selekcja kandydatów. W rezultacie na studia przyjmowane są osoby z bardzo małą liczbą punktów, co według studentów znacznie obniża poziom kształcenia na kierunku i prowadzi do negatywnej opinii o studentach, na rynku pracy.

Studenci uważają, że aby udoskonalić jakość kształcenia, należałoby podnieść progi punktacji przy przyjmowaniu kandydatów na studia.

2. Nakład pracy studenta mierzony liczbą punktów ICTS został skonstruowany prawidłowo. System ocen osiągnięć studentów premiuje studentów pragnących się uczyć. Ułatwia w kolejnych etapach pogłębianie wiedzy i umiejętności, łatwiejsze i pełniejsze opanowanie wymaganych kompetencji społecznych przez studentów pracujących systematycznie. W opinii studentów system oceny osiągnięć studenta jest zdaniem studentów częściowo zorientowany na proces uczenia się, choć oceniają go jako przejrzysty i przeważnie obiektywnie formułowany. Owa umiarkowana opinia wynika z faktu, że zdarzają się jednak przypadki, w których zdaniem studentów wiedza, umiejętności i kompetencje nie są poprawnie sprawdzane poprzez zbyt wąską i nierzetelną weryfikację ich wiedzy np. zadanie wyłącznie jednego, niewyczerpującego pytania na egzaminie. Przykładem wskazanym przez studentów jest przedmiot *historia powszechna XIX wieku*, na którym prowadzący w opinii studentów jest bardzo nierzetelny podczas oceny wiedzy, sprawdzając ją poprzez krótkie zawężone zakresy pytań (z uwagi na szczegółowość pytań większość osób go nie zdaje). Studenci podkreślali różnorodność form przeprowadzanych zaliczeń: egzaminy ustne i pisemne, testy, ćwiczenia praktyczne itd., przez co sprawdzana jest dobrze zarówno ich wiedza jak i umiejętności oraz kompetencje.

Studenci wiedzą o możliwości skorzystania z egzaminu poprawkowego i egzaminu komisyjnego. Podkreślają jednak, że zdarzają się przypadki, w których prawa do egzaminu są łamane, tzn. nie uwzględniane są usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach nawet w przypadku przedstawienia usprawiedliwienia od lekarza lub dokumentu o pobycie w szpitalu. Studenci uzyskują wtedy tylko jeden termin egzaminu (poprawkowy). Wskazywanymi jako najbardziej problemowe przedmiotami są: *historii powszechna XIX wieku* oraz *historia polski XIX wieku*. Sytuacja taka jest niedopuszczalna i godzi w podstawowe prawa studenta. Należy niezwłocznie uświadomić nauczycieli akademickich o prawach przysługujących studentom. Pozostałe wymagania określone w programach studiów są w większości wystandaryzowane i pozytywnie ocenione przez studentów.

3. Program studiów sprzyja krajowej mobilności studentów. W chwili obecnej brak osób przebywających na wymianach krajowych typu MOST. Studenci nie są nimi zainteresowani. Nie jest również widoczne podejmowanie przez Wydział działań w celu zwiększenia zainteresowania studentów tego typu wyjazdami. Gorzej z mobilnością międzynarodową. Większość zajęć odbywa się w języku polskim, co stanowi istotną przeszkodę. Studia historyczne z natury rzeczy są tak skonstruowane, że wiele czasu poświęca się historii Polski. Wydaje się, że na tym polu Wydział i Uniwersytet ma znaczne i niewykorzystane dotąd możliwości rozwoju. Dotychczasowa indywidualna wymiana studentów w ramach programu Erasmus jest nikła i niezadowalająca, gdyż w l. 2008-2012 do Instytutu Historii przyjechało 4 zagranicznych studentów, zaś 14 studentów IH wyjechało za granicę. W związku z niską mobilnością studentów IH zostały podjęte działania w celu zachęcenia ich do wyjazdów. Temu także służą podpisane w 2012 r. przez Uniwersytet Gdański umowy z uniwersytetami w Republice Czeskiej, Słowenii, na Węgrzech. W wymianie międzynarodowej w r. ak. 2013/2014 uczestniczyć będzie już 12 studentów kierunku *historia*. Nie istnieje natomiast

współpraca z uniwersytetami niemieckimi, co wydaje się dziwne, zważywszy położenie nad Bałtykiem i rolę Gdańska w przeszłości. Wydaje się, że można by liczyć na przyjazdy studentów niemieckich i skandynawskich. Planowane wprowadzenie zajęć w języku angielskim mogłoby ułatwić większe umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego. Studenci nie uczestniczą w badaniach prowadzonych przez pracowników naukowo-dydaktycznych. Nie funkcjonuje wymiana studentów z uniwersytetami zagranicznymi. Z informacji uzyskanych w rozmowach z władzami Wydziału wynika, że w przeszłości taka wymiana funkcjonowała z uniwersytetem duńskim, ale zamarła z powodu odejścia duńskiego organizatora na emeryturę. Zwykle bowiem opiera się ona na zaangażowaniu konkretnych pracowników, którzy uzyskują jedynie wsparcie od władz uniwersyteckich. Samo wsparcie instytucjonalnie nie wystarcza. Dlatego konieczna jest inicjatywa własna.

Studenci uważają sposób informowania o wymianach międzynarodowych za satysfakcjonujący. Informacje na temat wymian i współpracy Instytutu z innymi uczelniami umieszczane są w gablotach uczelnianych. Ofertę wyjazdów studenci uważają za adekwatną dla ich kierunku. Dużym problemem, przez który studenci deklarują niewielkie zainteresowanie wymianami jest problem z zaliczeniem przedmiotów po powrocie do Uczelni macierzystej. Studenci wskazują liczne przypadki osób które po powrocie musiały podchodzić do wielu egzaminów, a nawet powtarzać rok z uwagi na nierespektowanie przez wizytowany Wydział zaliczonych na wymianie przedmiotów. Takie podejście jest sprzeczne z ideą systemu ECTS oraz zasadami mobilności studenckiej, która ma na celu zwiększyć mobilność, rozwój studenta, poszerzyć jego wiedzę, umiejętności i kompetencji, a także pomóc w ich osiągnięciu.

4. Materiały dydaktyczne wymagane w ramach nauki poszczególnych przedmiotów są przez studentów oceniane dobrze. Studenci otrzymywane informacje i proponowane materiały dydaktyczne uważają za przydatne, wspierające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Problemem podkreślanym przez studentów jest brak otrzymywania materiałów z zajęć od prowadzących, którzy tłumaczą swoją postawę ochroną prawa autorskich.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Wizytującym PKA bardzo negatywnie wypowiedzieli się na temat nauczyciela akademickiego prowadzącego przedmiot *historia powszechna XIX wieku*, który podczas egzaminu obraża studentów poprzez rzucanie inwektywami i nieprzyjemne komentarze. **Mimo zgłaszania tej sprawy innym prowadzącym studenci nie dostrzegli żadnych zmian. Jest to niedopuszczalne zachowanie dydaktyka, które musi niezwłocznie zostać zmienione.**

Studenci nie potrafili wskazać mechanizmów uczelnianych wyraźnie mobilizujących ich do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia. Skutecznym narzędziem podnoszącym jakość kształcenia, zachęcającym studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia mogłyby być oferty płatnych praktyk, propozycje pracy dla najlepszych studentów itd. oferowane dzięki współpracy instytucji z otoczenia gospodarczego z Wydziałem. Dobrym rozwiązaniem byłoby zwiększenie współdziałania Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej Zgodnie z art. 175 ust. 4 Ustawy, dokonuje w porozumieniu z przedstawicielami studentów Rektor. Stypendium rektora jest zdaniem studentów mało motywujące. Jego wysokość nie przekracza 300 zł.

Studenci twierdzą, iż oferowana kwota nie jest adekwatna do włożonego nakładu pracy. Uczelnia nie oferuje dodatkowych funduszy stypendialnych przyznawanych wyróżniającym się studentom. Treść *Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów* studenci mogą znaleźć w dziekanacie Wydziału oraz na stronie internetowej. Przepisy ww. regulaminu nie budzą wątpliwości.

Przedłożony podczas wizytacji wzorzec umowy uczelnia – student w sprawie odpłatności za studia jest sformułowany w sposób jasny i przejrzysty. Podpisywany jest przez studentów studiujących stacjonarnie i niestacjonarnie. Wątpliwości budzi *Art. 5. Pkt. 2 Umowy* mówiący o możliwości podwyższenia wysokości opłat na kolejny rok akademicki z uzasadnionych przyczyn. Umowa podpisywana ze studentem dotyczy całego toku studiów i nie może zmieniać postanowień w trakcie jej trwania. Zapis taki godzi w interesy studenta i stawia Uczelnię w pozycji uprzywilejowanej. Powyższy artykuł jest analogiczny do klauzuli 1593 uznanej przez UOKiK za niedozwoloną.

Poważnym problemem wskazywanym przez studentów jest odpłatność pobierana za tzw. przedmiot warunkowy. Według wykazu opłat za studia w Uniwersytecie Gdańskim studenci ponoszą opłatę w wysokości 100 zł za punkt jeden ECTS (w przypadku powtarzania przedmiotu), dodatkowo wskazana jest alternatywna opłata stała za powtarzanie semestralnie całego przedmiotu 600 zł. Taki podział jest niezrozumiały dla studentów. Koszty powinny być naliczane według jednego schematu znanego studentom. Dobrym rozwiązaniem byłoby ujednoczenie opłat i naliczanie ich wg punktów ECTS. Dodatkowo koszty powtarzania (semestralnego) przedmiotu są zdaniem studentów stanowczo za wysokie. Minimum 500 zł za wpis warunkowy lub powtarzanie przedmiotu (1000 zł w skali roku) jest kwotą która zdaniem studentów znacznie przewyższa ponoszone przez Uczelnię koszty kształcenia. Studentom zależałoby na zmniejszeniu wysokości opłat.

Dodatkowo niezrozumiała wydaje się opłata w wysokości 85 zł ponoszona w przypadku „*ponownego rozpoczęcia studiów*”. Zgodnie z orzeczeniem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach (II SA/Ke 616/11), Uczelnia nie może pobierać opłaty za wznowienie w prawach studenta, tym samym za ponowne przyjęcie na studia. Istnieje również obawa, że opłata za powtarzanie semestru jest opłatą narzucaną na studentów, którzy nie oddali w terminie pracy dyplomowej (mimo zaliczenia seminarium) – z uwagi na to powinna ona zostać zlikwidowana.

Zaplecze socjalne w budynku Instytutu w postaci: automatów z jedzeniem oraz bufetu jest oceniane bardzo negatywnie przez studentów. Ceny w bufecie Wydziałowym uważają za wyraźnie zawyżone, porcje niewielkie a obsługę za bardzo niemiłą. Dodatkowo wspominają, że podobne odczucia posiada większość prowadzących, do których kierowali swoje rozżalenie studenci. Niestety brak zmian spowodował w studentach poczucie bezradności i brak chęci podejmowania dalszych działań. Studentom zależałoby na podniesieniu jakości i niższych cenach wydawanych w bufecie posiłków.

UG posiada własne domy studenckie. Warunki mieszkalne (dostęp do internetu, wielkość pokoi, ogrzewanie itd.) w ww. domach oraz wysokość opłat są bardzo dobrze oceniane przez studentów.

Godziny otwarcia dziekanatu, dostępność Władz Wydziału oraz nauczycieli akademickich, studenci określają jako zgodne z ich oczekiwaniami. Godziny konsultacji i

dyżurów są zdaniem studentów przestrzegane, a kontakt z prowadzącymi studenci uznali za odpowiedni.

Językiem obcym prowadzonym na WH w ramach lektoratu jest przeważnie język zdawany na egzaminie maturalnym (tzn. język kontynuowany). Naukę języka obcego studenci oceniają średnio z uwagi na słabe ich zdaniem przygotowanie prowadzących i niski poziom nauki, a także niedostosowanie poziomu do potrzeb i umiejętności wszystkich studentów. Lektorat prowadzony jest z podziałem na stopnie zaawansowania znajomości języka jednak studenci uważają, iż podział jest nieadekwatny do umiejętności tzn. poziom języka jest bardzo niski nawet w grupach o zaawansowanym poziomie.

Na wizytowanym kierunku studenci mają możliwość wyboru przedmiotów obieralnych, które pozwalają na indywidualny rozwój. Studenci nie mieli uwag co do procesu wyboru i odbywania przedmiotów fakultatywnych.

Także proces dyplomowania studenci uważają za poprawny. Dobór tematu uzależniony jest od wyboru promotora, z którym ustalany jest temat. Lista tematów nie jest ogólnie narzucona, decyzja głównie zależy od zainteresowań studenta i aprobaty promotora.

Biuro Karier ma niewielki wpływ na rozwój wiedzy studentów kierunku historia i nie motywuje ich do rozwoju poprzez organizowanie kursów, szkoleń, paneli, możliwość konsultacji i rozmów o możliwościach podjęcia pracy itd. Studenci uważają, że ich kierunek jest wyraźnie pomijany i rzadko znajdują inicjatywy z BK dla ich obszaru przydatne.

Wydziałowy Samorząd Studencki UG jest słabo zaangażowany w życie kulturalne studentów, przedstawiciele samorządu nie potrafili jednak wyjaśnić przyczyny tej sytuacji.

Studenci popierają działalność i pracę Koła Naukowego Historyków UG, którą uważają za interesującą i pogłębiającą ich wiedzę, zależałoby im jednak na zwiększeniu budżetu, który znacznie ogranicza ich działalność m. in. naukową. Władze Wydziału nie są zaangażowane w działalność koła naukowego. Wizytowana Uczelnia nie przedstawia studentom możliwości udziału w konferencjach oraz realizowanych projektach, studenci chętnie skorzystali by z innych możliwości poszerzania wiedzy.

Reasumując studenci wypowiadali się o opiece naukowej, dydaktycznej i materialnej dobrze, mimo kilku widocznych wad. Uważają oni ofertę Wydziału Historycznego za odpowiednią i zgodną z ich oczekiwaniami. Uczelnia powinna jednak zwiększyć ich wiedzę dotyczącą działania systemu punktów ECTS oraz w szerszym stopniu umożliwić udział w procesach/projektach naukowo-badawczych (konferencje, publikacje, itd.)

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ZNACZACO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zdaniem studentów zasady i procedury rekrutacji na studia są przejrzyste, nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów. Tym bardziej na studia II stopnia, ponieważ w praktyce przyjmowany jest każdy kto te studia chce podjąć i ma odpowiednią wiedzę, kompetencje i umiejętności, potwierdzone średnią ocen na studiach I stopnia. Osoby nie przyjęte mają bardzo niską średnią na dyplomie studiów I stopnia i znacznie odbiegają od tych, które uzyskały miejsce na studiach II stopnia.

2) System oceny osiągnięć studentów jest w znaczącym stopniu (poza wskazanymi w Raporcie przypadkami) zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania. Wymóg przejrzystości i obiektywizmu formułowania ocen jest znacząco spełniony.

3) Wymiana międzynarodowa i krajowa studentów oceniana jest wystarczająco. Wydział podejmuje działania w celu podniesienia efektywności wymian studenckich. Organizacja programów wymian nie respektuje części efektów kształcenia zdobytych zagranicą.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej znacząco sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów. Wydziałowy Samorząd studentów jest słabo zaangażowany w życie studenckie. Wykaz opłat dodatkowych za studia posiada niedoprecyzowane zapisy. Na Wydziale brak widocznych i skutecznych mechanizmów mobilizujących studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1. Na Uczelni funkcjonuje Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Nad funkcjonowaniem poszczególnych kierunków oraz nad zapewnieniem jakości kształcenia na Wydziale Historycznym czuwa Dziekan, który m.in. powołuje Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia (*Zarządzenie nr 1/12 Dziekana Wydziału Historycznego z dnia 6 listopada 2012 r.*), w skład którego wchodzi: Prodziekan ds. Kształcenia jako przewodniczący, trzech przedstawicieli instytutów tworzących Wydział Historyczny, przedstawiciel Samorządu Studentów WH, reprezentant doktorantów oraz przedstawiciel pracowników administracyjnych, a także Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia. Oba Zespoły są organami systematyzującymi działanie WSZJK na szczeblu Wydziału. Dziekan decyduje, w porozumieniu z Radą Wydziału, o treściach ankiet oraz zasadach ich przeprowadzenia, a następnie przedstawia sprawozdanie Rektorowi. Do kompetencji Dziekana należy również wydawanie zarządzeń dotyczących Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, w których określa zadania i obowiązki prodziekanów, dyrektorów instytutów, oraz kierowników innych jednostek, terminy, zasady i procedury związane z oceną działalności nauczycieli akademickich i procedury związane z działalnością sfery administracyjnej uczelni. Natomiast Rada Wydziału ustala ogólne kierunki działalności wydziału, uchwała plany, programy studiów oraz efekty kształcenia dla poszczególnych kierunków, zatwierdza roczne sprawozdanie z oceny własnej wydziału dla Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, w skład którego wchodzi pracownicy naukowcy – reprezentanci poszczególnych instytutów oraz przedstawiciele studentów i doktorantów, czuwa nad planowaniem i wdrożeniem procedur zmierzających do poprawy jakości kształcenia na wydziale, ujednoczeniem procedur związanych z działalnością sfery administracyjnej uczelni mającej związek z jakością kształcenia (godziny pracy dziekanatów, sekretariatów, instytutów, katedr i zakładów, dostępność informacji związanej z tokiem kształcenia, prawidłowego układania planów zajęć, sposobu załatwiania

indywidualnych spraw studenckich). Zespół opracowuje treści i koordynuje badania ankietowe przeprowadzane na Wydziale. Tenże Zespół opracował wzór ankiet ewaluacyjnych, które dostępne są drogą elektroniczną w tzw. „panelu studenta”. Ma to zagwarantować anonimowość studentom, a tym samym zachęcać ich do szczerych odpowiedzi. Pytania dotyczą form i sposobów prowadzenia zajęć, przygotowania merytorycznego i dydaktycznego prowadzących oraz sposobów walidacji efektów kształcenia wykorzystywanych przez prowadzących. Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia dokonuje opracowania ankiet. Wyniki zbiorcze ankiet są rokrocznie drukowane przez członków zespołu, gruntownie analizowane i przedstawiane do wiadomości osobom ankietowanym, które podpisem zobowiązane są potwierdzić przyjęcie danych z ankiet. Formularze ankiet są gromadzone w jednostkach organizacyjnych Wydziału a całościowa analityczna ocena wyników ankiet zatwierdzana przez Radę Wydziału, jako część raportu rocznego sprawozdania oceny własnej za kolejny rok akademicki.

W poszczególnych instytutach, wchodzących w skład Wydziału Historycznego, wpływ na jakość kształcenia mają Rady Programowe, które dostosowują programy studiów do nowych uregulowań prawnych, opracowują opisy efektów kształcenia w odniesieniu do wszystkich kategorii: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

W wizytowanej Jednostce prowadzi się systematycznie okresowe przeglądy programów kształcenia i obowiązujących procedur. W tym celu powołano Radę Programową Instytutu Historii. Wykorzystuje się także opinie studentów, mniej interesariuszy zewnętrznych. Rada Programowa prowadzi analizy zgodności kształcenia, metod jego realizacji i efektów kształcenia. Podjęto próby przystosowania programu, szczególnie w blokach specjalizacyjnych do oczekiwań rynku pracy najbliższego otoczenia gospodarczego i społecznego. Kierownicy zakładów prowadzą hospitacje zajęć ich pracowników. Informacje o mechanizmach monitorowania efektów kształcenia są dyskutowane na posiedzeniach rady instytutu. Pracownicy są w różnym stopniu zaznajomieni z zasadami KRK i część z nich ciągle jest przywiązana do tradycyjnych metod kształcenia i ewaluacji. Sprawdza się przede wszystkim wiedzę, mniej umiejętności i kompetencje. Zespół Wizytujący PKA dostrzega intensywne działania władz Wydziału w procesie wdrażania KRK, ale i chłodny dystans przyzwyczajonych do tradycyjnych form edukacji niektórych pracowników do tych rewolucyjnych zmian. **Skuteczność w diagnozowaniu słabych stron procesu kształcenia jest wprawdzie trudna do precyzyjnej i wystandaryzowanej oceny, ale nie ulega kwestii, że kierownictwo Instytutu Historii i Wydziału musi zwracać zdecydowanie większą uwagę na głosy krytyczne wysuwane przez studentów pod adresem procesu dydaktycznego i reagować stosownie do sytuacji.**

2. Liczba przedstawicieli studentów i doktorantów w Senacie UG oraz Radzie Wydziału spełnia wymogi określone w art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 Ustawy. Studenci stanowią ponad 20% składu ww. organów.

Według Regulaminu Studiów studenci uczestniczą w działaniach związanych z wewnętrznym systemem jakości kształcenia. Niepokojący jest jednak brak wiedzy Wydziałowego Samorządu Studentów na temat możliwości jakie posiadają w kształtowaniu jakości

kształcenia na Uczelni (np. członkowie nie brali udziału w tworzeniu kwestionariusza ankiety prowadzących). Członkowie Samorządu Studentów twierdzą, że otrzymują od Władz Wydziału i Uczelni najważniejsze informacje dotyczące działań podejmowanych przez Jednostkę, jednak ich realny wpływ na jakość kształcenia jest praktycznie niewidoczny.

Z przeprowadzonych rozmów i analizy dokumentacji wynika, iż członkowie Samorządu Studentów mają nieznaczny wpływ na funkcjonowanie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Przedstawiciele studentów są członkami zespołów związanych z działaniem systemu np. w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a także Rady Wydziału. Problemem jest brak studentów w Instytutowych Radach Programowych, które są odpowiedzialne m. in. za tworzenie planów i programów studiów. Tym samym brak w programach studiów uwag od studentów związanych m. in. z jakością prowadzonych zajęć. Dobrą praktyką byłoby włącznie studentów w prace poszczególnych organów. Studenci obecni w pozostałych zespołach swoją funkcję określają jako doradcą, przy czym przyznają że sami nie podejmowali wielu inicjatyw mających na celu zmianę bądź usprawnienie funkcjonującego na Wydziale Systemu. Dobrą praktyką byłoby przeprowadzanie przez Samorząd Studencki „Szkolenia z praw i obowiązków studenta”, do którego prawo ma każdy student – zgodnie z Art. 170 ust. 2, dzięki któremu zwiększona zostałaby świadomość studentów dotycząca ich praw i obowiązków.

Przedstawiciele Wydziałowego Samorządu Studentów kontakt z Władzami uważają za bardzo dobry. Należałoby jednak poprawić komunikację (przekaz informacji) między samymi studentami (którzy nie są uświadamiani w podejmowanych przez samorząd działaniach) a samorządem studentów, zwłaszcza w zakresie działań Wydziału dotyczących kształtowania jakości kształcenia. Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego jest tylko częściowo zaangażowana w proces podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale Historycznym. Sam zaś Wydziałowy Samorząd Studentów nie bierze aktywnego udziału w procesie podnoszenia jakości kształcenia np. poprzez rozmowy ze studentami, opiniowanie programów kształcenia, co należałoby niezwłocznie zmienić. Władze Wydziału dotychczas nie aktywizowali WRSS w celu zwiększenia wpływu studentów na jakość kształcenia. Należałoby niezwłocznie uświadomić Członków Wydziałowego Samorządu Studentów w jego obowiązkach oraz idei funkcjonowania. Zasadniczo przedstawiciele studentów nie oponują zmianom w planie i programach studiów przedkładanych do zatwierdzenia Radzie Wydziału.

Od tego roku na Wydziale Historycznym wydziałowej ankiecie ewaluacyjnej co semestr poddawani są wszyscy prowadzący. Kwestionariusz ankiety zawiera 14 pytań. Odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie posiadają sześciostopniową skalę. W ankiecie występują pytania zamknięte i otwarte, przez co studenci mogą przekazać anonimowo swoje uwagi oraz problemy z jakimi borykają się na zajęciach. Dodatkowo ankieta zawiera pytanie dotyczące pracowników administracyjnych, co należy uznać za dobrą praktykę Wydziału. Ankiety studenckie są anonimowe, a ich wypełnienie jest dobrowolne. Badanie przeprowadzane jest w formie elektronicznej.

Studenci nie zauważają, zmian wynikających z przeprowadzanej ankietyzacji, tym samym studenci nie mają poczucia, że proces ankietyzacji wpływa na poprawę konkretnych

obszarów i podnoszenie jakości kształcenia na Wydziale. Wyniki ankiet ocenionych prowadzących nie są w żaden sposób prezentowane. Pozytywnym przejawem byłoby np. nagradzanie najlepiej ocenionych prowadzących dzięki czemu zauważalny byłby jej wpływ na jakość kształcenia a ankieta mogłaby stać się narzędziem mobilizującym część kadry naukowej. Dodatkowo proponuje się zaangażowanie studentów w tworzenie kwestionariusza ankiety jako interesariuszy wewnętrznych wpływających na jakość kształcenia na Wydziale.

Reasumując: Struktura zarządzania jakością jest przejrzysta, jednak brak w niej widocznych działań studentów, w dużym stopniu z powodu małej aktywności samych studentów historii i wybranych przez nich przedstawicieli do Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego. Z uwagi na istotę studenta w działaniach WSZ (podnoszeniu jakości kształcenia) należałoby zaktywizować studentów do udziału w procesach dotyczących jakości kształcenia. Z drugiej strony kierownictwo Instytutu Historii i Wydziału Historycznego powinno szybko i właściwie reagować na sygnały studentów zwracające uwagę na wszelkie nieprawidłowości w procesie dydaktycznym, w tym także ze strony nauczycieli akademickich.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+/-	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+/-	+/-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego ZNACZACO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów i dokonuje systematycznej oceny efektów kształcenia. O ile wyniki tej oceny mają podstawowy wpływ na proponowane zmiany w programach studiów, o tyle w zdecydowanie mniejszym stopniu wpływają na obsadę kadrową zajęć.

2) W procesie zapewniania jakości kształcenia widoczny jest słabszy udział studentów, co wynika z jednej strony z braku czasu wybranych przez nich przedstawicieli do WRSS, z drugiej, braku reprezentacji w podstawowym gremium wpływającym na jakość kształcenia tj. w Radzie Programowej Instytutu Historii.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ¹			X		
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Zespół Oceniający PKA po zapoznaniu się z wytworzoną przez Wydział Historyczny dokumentacją z jednej strony, z drugiej, po przeprowadzeniu szeregu spotkań z różnymi grupami interesariuszy wewnętrznych a także na podstawie hospitacji zajęć i treści prac dyplomowych (w tym etapowych) stwierdza, że założone przez Jednostkę efekty kształcenia w chwili obecnej są w bardzo dużym stopniu uzyskiwane. Pozytywnie także należy ocenić perspektywy rozwoju ocenianego kierunku *historia*. Instytutowi nie grozi bowiem w najbliższych latach problem z odpowiednią liczbą samodzielnych pracowników nauki, widoczny jest wzrost w tym zakresie. Jednostka otwiera nowe studia podyplomowe i opracowuje koncepcję powołania studiów II stopnia na kierunku Krajoznawstwo i turystyka historyczna. Wprowadzony ma zostać elektroniczny System Obsługi Studenta.

¹ Ocena obowiązkowa jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Jednostka posiada i wdrożyła wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który w postaci dotychczasowej Zespół Oceniający PKA uznaje za niewystarczająco efektywny. Mając na względzie dążenie nie tylko kierownictwa Jednostki ale także interesariuszy wewnętrznych, w tym przede wszystkim studentów, do kształtowania postaw wysokiej jakości kształcenia Zespół Oceniający PKA uważa za niezbędne wprowadzenie następujących działań do istniejącego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia:

1. Poszerzenie grona interesariuszy zewnętrznych z zapewnieniem im możliwości prezentacji opinii o planach i programach studiów;
2. Włączenie jako interesariuszy wewnętrznych studentów do Rady Programowej Instytutu Historii, która prowadzi analizy zgodności kształcenia, metod jego realizacji i efektów kształcenia;
3. Opracowanie procedur postępowania w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji procesu dydaktycznego przez strony biorące w nim udział (np. nieobiektywne traktowanie studentów przez nauczyciela akademickiego);
4. Uaktywnienie procesu badania losów absolwentów;
5. Szersze włączenie studentów, zwłaszcza wybitnie uzdolnionych, do działalności naukowo-badawczej Instytutu Historii;
6. Zdynamiczowanie wymiany międzynarodowej zarówno pracowników jak i studentów pomiędzy uniwersytetami i innymi placówkami naukowo-badawczymi np. basenu Morza Bałtyckiego.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	Częściowo	niedostatecznie
5. Infrastruktura dydaktyczna		X			
6. Prowadzenie badań naukowych		X			
7. System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. Wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Przewodniczący Zespołu Oceniającego PKA dokonującego akredytacji programowej kierunku *historia* na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego w dniach 13-16 marca 2013 r. zapoznał się szczegółowo z nadesłanymi uwagami do Raportu PKA z

powyższej wizytacji przedstawione przez Dziekana Wydziału i Dyrektora Instytutu Historii, a przekazany za pismem Prorektora Uniwersytetu Gdańskiego prof. UG, z dn. 5 lipca 2013 r.

Zaprezentowane w nich dodatkowe informacje i wyjaśnienia uzasadniają zmianę uprzednio sformułowanych ocen ze **znacząco** na **w pełni** czterech kryteriów: 5. Infrastruktura dydaktyczna; 6. Prowadzenie badań naukowych; 7. System wsparcia studentów w procesie uczenia się oraz 8. Wewnętrzny system zapewnienia jakości.

Ad. Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna

Kierownictwo Wydziału i Instytutu Historii w swojej odpowiedzi na Raport ZO PKA w tym punkcie zadeklarowało powiększenie bazy lokalowej Wydziału Historycznego w roku ak. 2013/14, które zaowocuje powiększeniem liczby sal wykładowych oraz polepszeniem standardu pomieszczeń zajmowanych przez nauczycieli akademickich. Z przedstawionej informacji wynika ponadto, że planowane są zakupy nowego sprzętu komputerowego. W świetle dodatkowych informacji kierownictwa Wydziału i Instytutu Historii zawartych w dokumencie „Uwagi do raportu z wizytacji...” inaczej rysuje się obraz dostępu studentów do Internetu, niż został on przedstawiony przez studentów w trakcie spotkania z ekspertem ZO PKA. Studenci kierunku *historia* bowiem mają dostęp do Internetu w wielu pomieszczeniach zarówno ogólnouniwersyteckich (np. Biblioteka Główna, akademiki), jak i Wydziału Historycznego (Biblioteka Humanistyczna, sala komputerowa). Dotyczy to również użytkowników telefonów komórkowych, iPhone, iPad. Ponadto studenci samodzielnie i bezpłatnie mogą korzystać z sieci bezprzewodowej UDUROAM, zaś opłata za korzystanie z Internetu w akademikach jest wliczona w cenę czynszu za miejsce w akademiku.

Ad. 6. Prowadzenie badań naukowych

Zespół Oceniający PKA przyjmuje do wiadomości wyjaśnienie kierownictwa Wydziału i Instytutu Historii, że bardzo obszerny dorobek w zakresie publikacji jednego z profesorów jest afiliowany przy Instytucie Historii a nie przy Instytucie Kaszubskim. Cenne są również wyjaśnienia dotyczące małego udziału zaangażowania studentów kierunku *historia* w badania naukowe prowadzone na Wydziale Historycznym, które dowodzą, że opinie wyrażone przez młodzież studencką wynikały z braku ich wiedzy na ten temat. Podane w odpowiedzi na „Raport z wizytacji” przykłady aktywności studentów naukowo-badawczej w seminariach licencjackich i magisterskich, zakończone – co istotne – publikacjami samodzielnymi, bądź też ich spożytkowaniem przez kierowników seminariów z powołaniem nazwisk autorów badań, dowodzą że najaktywniejsza młodzież ma dobre warunki do realizacji swoich ambicji naukowych. Co więcej, przekazane nowe informacje wskazują, że studencki ruch naukowy cieszy się autentycznym wsparciem kierownictwa Wydziału i Instytutu Historii.

Ad. 7. System wsparcia studentów w procesie uczenia się

Stosunkowo niska ocena spełnienia tegoż kryterium zaprezentowana w „Raporcie z wizytacji” przygotowanym przez Zespół Oceniający PKA” wynikała przede wszystkim z opinii studentów wyrażonych w trakcie spotkania z ekspertem PKA ds. studenckich, którzy

zgłosili szereg krytycznych uwag. W znacznym stopniu wynikała ona też z postawy niektórych nauczycieli akademickich, np. realizującego przedmiot *historia powszechna XIX w.*, który zdaniem studentów generalnie jest nieobiektywny w ocenach na egzaminie, obraża studentów, zaś właściwe władze nie reagują na tę sytuację, chociaż znają ją od dawna. Kierownictwo Wydziału i Instytutu Historii kategorycznie zaprzeczyło jakoby w procesie dydaktycznym przedmiotu *historia powszechna XIX w.*, dochodziło do nieprawidłowości i oceniło, że niepowodzenia studentów wynikają z wysokich wymagań wspomnianego nauczyciela akademickiego. Co więcej, kierownictwo Wydziału i Instytutu Historii już po wizytacji Zespołu Oceniającego PKA zbadało zarzut studentów o ich obrażaniu przez osobę prowadzącą przedmiot *historia powszechna XIX w.* i nie znalazł on miarodajnego potwierdzenia. Zwrócono uwagę, że w ankiecie wydziałowej żaden ze studentów nie sformułował ani jednej krytycznej opinii na temat zajęć i zachowania osoby prowadzącej te zajęcia, co Zespół Oceniający PKA przyjmuje do wiadomości. W świetle dodatkowych materiałów załączonych do „Uwag do raportu z wizytacji...” wynika jednoznacznie, że dyrektor Instytutu Historii szybko i właściwie reaguje na wszelkie sytuacje konfliktowe zaistniałe w trakcie realizacji procesu dydaktycznego (np. zdarzenie na ćwiczeniach z jęz. hebrajskiego w dn. 22 lutego 2013 r. – pismo dyrektora IH UG z dn. 12 marca 2013 r. wraz z załączoną dokumentacją; skargi studentów na opiekuna praktyk - pisma dyrektora IH UG z dn. 22 i 28 maja 2013 r. wraz z załączoną dokumentacją. Istotnym faktem w tym obszarze działań dyrektora IH UG wskazującym, że kierownictwo Instytutu Historii przywiązuje dużą wagę do pomocy studentom z problemami osobistymi i emocjonalnymi jest jego pismo skierowane do Prodziekana Wydziału Historycznego ds. Kształcenia i Studentów z dn. 7 maja 2013 r. w powyższej sprawie oraz załączona końcowa odpowiedź Prorektora UG ds. studenckich z dn. 24 maja 2013 r.

Informacje szczegółowe dotyczące zarówno wysokości opłat za studia jak i wspierania przez nauczycieli akademickich studentów kierunku *historia* publicznie prezentujących własne projekty i referaty (s. 7-9 „Uwag do raportu z wizytacji ...”) Zespół Oceniający PKA przyjmuje do wiadomości.

8. Wewnętrzny system zapewnienia jakości

Władze Wydziału i Instytutu Historii nie podzielają opinii Zespołu Oceniającego PKA o potrzebie włączenia studentów w skład Rady programowej, którą uznają za grupę roboczą bez kompetencji uchwałodawczych. Zwracają uwagę że podstawowym organem wpływającym na jakość kształcenia jest Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i w tymże zespole studenci mają swoją reprezentację. Odmienne niż Zespół Oceniający PKA stoją na stanowisku, że nie każdy aspekt działalności naukowo-dydaktycznej musi posiadać szczegółowo opracowane procedury, gdyż w niektórych sytuacjach wystarczyć mogą dobre praktyki.

Jako przykład zastosowania takich dobrych praktyki przez dyrekcję Instytutu Historii – co potwierdza pozytywnie także Zespół Oceniający PKA po zapoznaniu się z dodatkową dokumentacją zawartą w „Uwagach do raportu z wizytacji...” – może być pozytywne rozwiązanie dwóch spraw konfliktowych (spór studentki *Religioznawstwa* z wykładowcą; skarga studentów studiów niestacjonarnych na opiekuna praktyk). Na podkreślenie zasługują

również działania dyrekcji IH UG w zakresie zapewnienia studentom pomocy i opieki w rozwiązywaniu ich problemów osobistych i emocjonalnych - pismo skierowane do Prodziekana Wydziału Historycznego ds. Kształcenia i Studentów z dn. 7 maja 2013 r. w powyższej sprawie oraz załączona końcowa odpowiedź Prorektora UG ds. studenckich z dn. 24 maja 2013 r.

Jednocześnie Zespół Oceniający PKA stoi na stanowisku, że pomimo podwyższenia stopnia spełnienia kryterium 8 ze **znaczaco** na **w pełni**, wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia powinien być przedmiotem stałego, systematycznego udoskonalania oraz oceny dokonywanej przez stosowne gremia uniwersyteckie zawsze obowiązkowo z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.